TRST, nedelja
14. aprila 1957
Leto XIII - Št. 90 (3625)

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 30 lir
Tel. 94-638,
93-808, 37-338
Poštnina plačana v gotovini

UREDNIŠTVO: UL. MONTECCHI št. 6, II. nad. — TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — UPRAVA: UL. SV. FRANCISKA št. 20 — Tel. št. 37-338 — Podruž. GORICA: Ul. S. Pellico 1-II., Tel. 33-82 — OGLASI: od 8.-12.30 in od 15.-18. - Telefon 37-338 — CENE OGLASOV: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtnice 90 lir - Za FLRJ za vzak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 60 din.

MALI OGLASI: 20 lir beseda. - NAROČNINA: mesečna 480, vnaprej; četrtletna 1300, polletna 2500, celoletna 4900 lir. - FLRJ: Izvod 10, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — ZA FLRJ: Agencija demokratičnega inozemskega tiska, Državna založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tekoči račun pri Komunalni banki v Ljubljani 60 - KB - 1 - Z - 375 - Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst

Velik odmev v nemški javnosti na poziv atomskih znanstvenikov

Adenauer ponavlja, da bo zahodnonemška vojska opremljena z atomskim orožjem, obrambni minister Strauss pa obtožuje znanstvenike, da s svojo izjavo ustvarjajo «nevarnost» - Solidarnost liberalcev in socialdemokratov z osemnajstimi - Protest proti izrabljanju izjave v politične namene

BONN, 13. — Kancler Adenauer, ki je danes govoril na zborovanju demokristjanskih predstavnikov v Porenju, je izjavil, da je naklonjen novemu načrtu ameriškega delegata v razorožitvenem pododboru OZN Stassena za ustavitev izdelovanja atomskega orožja. Na drugi strani pa je poudarjal, da mora Zahodna Nemčija imeti vojsko, ki bo opremljena z atomskim orožjem, ker bi sicer tu nastala «šibka točka zahodne obrambe».

V zvezi s protestno izjavo, ki jo je včeraj objavilo 18 atomskih znanstvenikov v Goettingu proti opremi zahodnonemške vojske z atomskim orožjem, je Adenauer izjavil: «Sprejeti tako zahtevo bi praktično pomenilo uničiti NATO in vso obrambno črto Zahodne Evrope proti Sovjetski zvezi. Odreči se načelno najbolj modernemu orožju bi pomenilo pomanjkanje realizma spričo sedanjega svetovnega položaja. Nimamo namreč drugega sredstva, da zadržimo ekspanzionizem SZ, razen okrepitve obrambnega aparata «svobodnega sveta», dokler ta ne postane močnejši od sovjetskega.»

Nato je Adenauer izjavil, da je pripravljen sprejeti vsak trenutek omenjenih 18 znanstvenikov, da z njimi obravnava politično plat vprašanja. Pripomnil je, da Zahodna Nemčija do sedaj nima atomskega orožja in ga še dolgo ne bo imela. V zvezi z izjavo 18 znanstvenikov, da ne bodo sodelovali pri izdelovanju atomskega orožja za nemško vojsko, je Adenauer izjavil: «Od nobenega od 18 atomskih znanstvenikov se ni nikoli zahtevalo, naj sodelujejo na tem področju, in nikoli se ne bo od njih kaj takega zahtevalo».

Zatem je Adenauer izjavil, da se zaveda, da bi atomska vojna bila najhujše zlo, ter je zagotovil, da bodo on, bonnska vlada in demokristjanska stranka napravili vse mogoče, da pride do svetovne atomske razorožitve.

Delegati na zborovanju so odobrili resolucijo, v kateri je rečeno, da izjava 18 znanstvenikov «predstavlja tudi mnenje vseh ljudi dobre volje».

«Dobro bi bilo, nadaljuje resolucija, da bi se 18 atomskih znanstvenikov iz Goettinga zavzelo za skupen poziv, ki bi ga podpisali atomski znanstveniki vsega sveta, vštevši sovjetski, za ukinitev atomskega orožja. To dejanje bi pomagalo bonnski vladi pri njenih naporih, da pride do mednarodnega sporazuma za splošno in nadzorovano razorožitev».

Zahodnonemški obrambni minister Strauss pa je odgovoril na izjavo nemških znanstvenikov po radiu. Izjavil je, da je bonnski vladi dobro znana nevarnost atomske vojne, toda to vprašanje je političnega značaja in ne znanstvenega. Nato je dejal:

1. Bonnska vlada je bila vedno naklonjena nadzorovani atomski razorožitvi, medtem ko je Sovjetska zveza vedno blokirala vsak napor, da bi se to doseglo. 2. Znanstveniki iz Goettinga bi morali svoj poziv nasloviti na znanstvenike drugih držav namesto na bonnsko vlado. 3. Bonnski vladi je dobro znano vse, kar se tiče učinkov atomskega orožja. 4. Znanstveniki so podali svojo izjavo v «nevarnem» trenutku, ko Sovjeti ogražajo Nemčijo in druge države NATO. 5. Vprašanje opreme zahodnonemške vojske z atomskim orožjem ni neposredno nujno vprašanje, ker ta oborožitev ne bo v vsakem primeru razpoložljiva pred letom 1959.

«Izjava znanstvenikov iz Goettinga, je nadaljeval Strauss, ustvarja nevarnost, da bi se okrepilo sovjetsko upanje, da bodo pripravili Zahod na enostransko razorožitev in da se zaradi tega zmanjšajo možnosti za svetovno razorožitev. Izjava, ki je bila podana brez poprejšnjega posvetovanja z bonnsko vlado, ki je odgovorna za politiko države, je tvegan poskus in to potrjuje dejstvo, da je komunistični tisk Vzhodne Nemčije z navdušenjem odobril poziv znanstvenikov.»

Strauss je nato izjavil, da vojska ne bo opremljena s težkim strateškim atomskim orožjem in da Zahodna Nemčija ne bo izdelovala atomskega orožja.

Predsednik liberalne demokratske stranke Reinhold Maier pa je izjavil: «Na žalost kancler Adenauer noče priznati avtoritete teh visoko kvalificiranih znanstvenikov. Kakor večno, misli, da se razume bolj kakor tehniki.»

Predstavnik stranke beguncev je izjavil: «Nikoli ne bo mogoče vzeti dovolj resno opozorila atomskih znanstvenikov.»

Tiskovni urad socialdemokratske stranke pa je s tem v zvezi objavil sledečo izjavo: «Prepričani smo, da je 18 atomskih znanstvenikov govorilo v imenu ogromne večine nemškega ljudstva. Zato uživajo vso podporo socialdemokratov, ki se trudijo z vsemi svojimi silami, da preprečijo uničenje nemškega ljudstva z atomskim orožjem.»

«V nasprotju s tem, kar se je včeraj izjavilo v Bonnu, je bila zvezna vlada povsem obveščena o našem namenu, da protestiramo proti zvezni atomski politiki,» je izjavil prof. Werner Heisenberg, ki je Nobelov nagrajenec in bivši Einsteinov učenec. Nadaljeval je: «Že lanskega novembra smo številni kolegi in jaz obrazložili ministroma za obrambo in za atomske zadeve našo resno zaskrbljenost v zvezi z atomsko politiko zvezne vlade.»

Prof. Heisenberg, ki je poudaril, da govori v imenu 18 podpisnikov objavljenega poziva, je poudaril, da se glede ugovorov nemških znanstvenikov niso mogli sporazumeti med drugim razgovorom, ki so ga imeli v januarju z ministroma Straussom in Balkejem. «Ob tej priložnosti, je dejal Heisenberg, sem jaz obvestil omenjena ministra, da se bomo obrnili na javno mnenje, če bo vlada ostala pri svojem stališču glede atomskega vprašanja.»

Zatem je Heisenberg protestiral proti temu, da se pobuda nemških znanstvenikov izkorišča v politične namene. «Mi, je dejal, smo imeli samo namen resno opozoriti javno mnenje na nevarnost atomskega orožja. Jaz osebno, kakor večina mojih kolegov, gojim največje spoštovanje do kanclerja Adenauerja, toda mislil sem, da je v demokraciji dovoljeno sporočiti mu, da ne moremo odobravati njegove atomske politike.»

Na koncu je Heisenberg izjavil, da «bi bilo nevarno, dati atomsko orožje na razpolago majhnim državam, ker bi v tem primeru tvegali, da se kompromitira svetovno ravnotežje, ki je ustvarjeno prav z atomskim orožjem: to je edini vzrok, zaradi katerega nasprotujemo, da bi nemške oborožene sile opremili z atomskim orožjem.»

Gronchi zopet v Rimu

RIM, 13. — Predsednik republike Gronchi se je zvečer vrnil iz Milana v Rim.

MILAN, 13. — Predsednik republike je odpotoval popoldne z Milana v Rim.

Predsednik Gronchi je danes obiskal sedež zveze trgovcev, kjer je spregovoril nekaj besed v odgovor na pozdrav predsednika splošne zveze trgovine Casaltolija. Med drugim je dejal, da lahko tudi z lastne izkušnje razume, kako velika odgovornost je lahko zvezana s tako funkcijo, kot je trgovinska, ki je v tesni povezavi z vprašanji razvoja in bodočnosti državne skupnosti. In čuti, je dejal, da lahko o tem govori, četudi nikakor ne pozablja, da državnemu poglavarju ne pripadajo politične odgovornosti. Toda državni poglavar ima moralno odgovornost, ki se ji ne more odreči; in narod v ostalem ne razrešuje poglavarja te odgovornosti, pa naj bo ta poglavar predsednik republike ali kralj, kot so pokazale najnovejše izkušnje. Iz tega izhaja, je dostavil Gronchi, vprašanje vesti, ki me sili, da včasih obrazložim svoje misli o velikih vprašanjih, ki zadevajo prihodnost naše dežele.

Predavanja M. Marinka v inštitutu «A. Gramsci»

RIM, 13. — V inštitutu za družbene znanosti «A. Gramsci» v Rimu se je danes začela razprava o samoupravljanju v Jugoslaviji. Na seji, ki se je je udeležilo okrog 150 italijanskih političnih, sindikalnih in kulturnih delavcev, je predsednik skupščine LR Slovenije Miha Marinko govoril o splošnih načelih samoupravljanja, prof. dr. Jovan Djordjević o samoupravni in politični ureditvi, član izvršnega odbora sindikatov Jugoslavije Ašer Deleon pa o aspektih in oblikah delovanja delavskih svetov

Po poročilu se je razvila diskusija, v kateri so italijanski udeleženci poudarili pomen jugoslovanskih izkušenj na tem področju in govorili o izkušnjah italijanskega delavskega gibanja v tovarnah. Nekateri govorniki so obrazložili svoje pripombe na referate v zvezi s koordinacijo družbenega načrta in samoupravljanja v tovarnah in komunah. Miha Marinko bo jutri odgovoril na nekatera vprašanja in pripombe. Poleg drugih zastopnikov levičarskih strank so sestanku prisostvovali tudi člani vodstva KP Italije Luigi Longo, Alicata, Spano, Terracini in Sereni.

Zanimanje za govor Pastoreja v Pavii

Saragat trdi, da morajo ostati socialdemokrati za vsako ceno v vladi - da pomagajo socialistom

(Od našega dopisnika)

RIM, 13. — Velikonočne počitnice so se začele in danes je vrhu vsega sobota. O političnih dogodkih torej ni mogoče govoriti, kvečjemu se lahko navede kak članek tega ali onega politika, ki ga je napisal za današnje ali pa za jutrišnje liste.

Niti ni treba omenjati, da je še vedno v središču zanimanja političnih opazovalcev razvoj stanja v zvezi s stališčem sindikalistov CISL. V tem pogledu se napeto pričakuje govor, ki ga bo jutri imel v Pavii Pastore. Pričakuje pa se tudi, da bodo sindikalisti sestavili nekak dokument, ki bo določil, kaj nameravajo poslanci CISL napraviti ob glasovanju v poslanski zbornici. Baje je tajništvo KD že obveščeno, da sindikalisti ne bodo popustili in bo o tem razpravljalo vodstvo stranke na sestanku prihodnji teden.

Vedno bolj pa prevladuje vtis, da se bo našel način za odložitev debate o agrarnih pogodbah na čas po kongresu PSDI. Če se je namreč zdelo kaj takega pred časom malo verjetno, ker je bilo pač do omenjenega kongresa še daleč, pa sedaj stvar ni več tako nemogoča; ko se bodo velikonočne počitnice končale, kongres PSDI ne bo več tako strašno oddaljen. V torek se bo pa sestalo vodstvo PSDI prav za to, da določi podrobnosti za kongres.

Izvršni odbor UIL je na današnjem zasedanju v Genovi poudaril, da je treba na podeželju nadaljevati boro za uveljavljenje načela stalnega upravičenega razloga v agrarnih pogodbah. Poleg tega se hoče UIL boriti za 40-urni delavnik, za kar je uradno zahtevo že postavilo tajništvo zveze metalurgov, ki je včlanjena v UIL. Nadaljesi ta sindikalna organizacija postavlja v program zahtev odločnejšo politiko investiranja na Jugu ter splošno agrarno reformo.

Saragat je za današnjo «Giustizio» napisal članek, v katerem zatrjuje, da mora ostati PSDI za vsako ceno v vladi. Podpredsednik vlade sicer ne reče, da je to potrebno, ker je pač njemu tako prav, temveč navaja povsem drug vzrok: pomagati PSI, da se reši «filokomunistov» in na ta način okrepiti stvar socialistične združitve. Dejstva pa govore povsem drugače, saj je znana stvar, da je Saragat socialistično združitev spravil z dnevnega reda do prihodnjih volitev, vsaj kolikor je to odvisno od njega in njegovih privržencev. To pa je tudi voda na mlin katoliških integralistov.

Nenni pa v uvodniku v «Avanti!» z zaskrbljenost o ugotavlja vedno bolj naraščajočo atomsko oboroževanje ter zatrjuje, da bi bilo treba javno mnenje prepričati o nujnosti nove konference štirih velesil na visoki ravni. Ponavlja tudi zahtevo, da se ustanovi pas nevtralnih držav v Evropi ter da se umaknejo čete in Nemčije, tako Vzhodne kot Zahodne.

Ta akcija konkretnega prispevka k pomirjenju, zaključuje Nenni, je preizkusni kamen evropskega socializma.

Segni je popoldne odletel na Sardinijo, toda za torek je sklicana vladna seja.

A. P.

DANES

Pisanje nekaterih zahodnih listov o krizi vlade v Jordaniji, izjave zastopnikov izraelske vlade v zvezi s tem in razne kombinacije o nadaljevanju razvoja dogodkov so v nasprotju z napori za ureditev razmer na Srednjem vzhodu. Vetrovi blokovske politike, ki pihajo nad Jordanijo, lahko sedanjo krizo spremenijo v novo žarišče, ki bi ogrožalo mir. Zato je neobhodno potrebno strogo spoštovanje suverenosti in neodvisnosti Jordanije in pustiti Jordancem, da sami odločajo o svoji politiki.

Ni treba pozabiti, kako veliki napori so bili potrebni, da se po napadu na Egipt vzpostavi mir na Srednjem vzhodu. Zato bi morali pri proučevanju jordanske krize v tisku in uradnih izjavah ravnati z velikim občutkom odgovornosti in upoštevati v prvi vrsti interese miru in ustaljenosti v tem delu sveta. Stališče Izraela, ki je prišlo do izraza v nekaterih izjavah njegovih zastopnikov, ne deluje pomirjevalno na položaj na tem področju.

Proti francoskemu nasilju v Alžiru

Profesorji s Sorbone solidarni s Pereygo

V zadnjem tednu se je število francoskih izgub v Alžiru močno povečalo

PARIZ, 13. — Z dekanom juridične fakultete v Alžiru, profesorjem Pereygo, se je solidariziralo 26 profesorjev juridične fakultete na pariški Sorboni. Podpisali so posebno resolucijo, v kateri med drugim izjavljajo, da je prof. Pereyga s tem, da je obvestil obrambnega ministra o dogodku, kateremu je bil sam priča, ravnal samo v skladu z moralno in juridično obvezo, ki jo določa celo kazenski zakonik. Pereyga je namreč protestiral proti nasilju nad nekim Alžircem, ki se je dogodilo pred njegovimi očmi.

Ni pa znano, kaj je sklenil svet univerze v Alžiru, ki se je sestal, da pretrese primer dekana juridične fakultete Pereyga. Stavka študentov pa se je danes zaključila z začetkom velikonočnih počitnic.

Med opazovalci se razširja mnenje, da se bo na uporniški fronti v kratkem razvila ofenziva felahov v velikem stilu. V začnjih dneh so namreč napadi iz zased ter spopadi popolnoma vojaškega značaja prevladovali nad dejavnostjo, ki jo tu označujejo s «pravo teroristično» dejavnostjo. Ta preobrat v uporniški taktiki je precej poparil optimizem, ki je v zadnjem času zavladal v vojaških krogih. V tem tednu so namreč Francozi imeli 75 mrtvih, kar se ni zgodilo vsaj že tri mesece. Pri tem pa je treba še upoštevati, da je navedeno število iz francoskih uradnih virov in je treba torej računati s tem, da je bilo v resnici znatno več mrtvih.

Nadaljnjo zaskrbljenost pa povzroča dejstvo, da se opaza neko premeščanje upornih čet v južnem Alžiru. Govori se o neki «saharski fronti», kjer nameravajo felahi pričeti zanje ugodno borbo v začetku «velike vročine».

Vest o vojnih operacijah v zadnjih urah navaja, da je bilo v bojih v pokrajinah Marceau, Dra el Mizan in Palestro ubitih 37 upornikov.

Nabulsijev pristaš Abdul Halim Nimr je sestavil novo vlado v Jordaniji

Zanikujejo se trditve o «vdoru» sirskih čet - Golda Meir grozi z napadom na Jordanijo, medtem ko izraelske čete izzivajo na meji

AMAN, 13. — Jordanska narodna socialistična stranka je sinoči zavrnila vabilo Saida El Muftija, naj bi sodelovala v vladi, ki bi jo on sestavil. Poudarila je svojo solidarnost z Nabulsijem. Ker se je El Mufti zaradi tega odpovedal mandatu, je kralj Husein pozval bivšega notranjega ministra Halima Nimra, naj skuša sestaviti vlado. Nocoj je Nimr uspel sestaviti vlado, v kateri sodelujejo vse stranke in nekaj tehnikov. Seznam ministrov bo objavljen ponoči.

Agencija za Srednji vzhod javlja, da bo v novi vladi sodelovalo šest ministrov prejšnje vlade. Agencija pripominja, da je Husein sprejel Nimra danes popoldne, ta pa se je zatem razgovarjal s političnimi voditelji, ki so «ob upoštevanju dejstva, da so načela bolj važna kakor osebe», pristali na podporo novi vladi. Kakor je znano, je bil Halim Nimr obrambni in notranji minister v Nabulsijevi vladi in pripada narodni socialistični stranki, kateri pripada tudi Nabulsi.

Kakor se je zvedelo, je narodna socialistična stranka sporočila kralju Huseinu, da ne bo sodelovala v novi vladi, če ne bo zadoščeno naslednjim pogojem: orientacija k federaciji z Egiptom in Sirijo, sionizem in imperializem morata veljati za glavna sovražnika države, spoštuje naj se suverenost naroda namesto izključne vladavine kralja in odstranijo naj se iz uprave vsi konservativni elementi.

V Amanu pa so bile danes nove demnostracije študentov, ki so vzklikali proti «Eisenhowerjevi doktrini» in zahtevali ustanovitev koalicijske vlade. Prav te dni se mudi v Jordaniji Eisenhowerjev odposlanec Richards, ki propagira po Srednjem vzhodu za Eisenhowerjevo doktrino. Demonstracij, na katerih so zahtevali povratek Nabulsija na oblast, so se udeležili pristaši raznih političnih strank. Demonstranti so se nato razšli brez incidentov.

Enake oemonstracije kakor v Amanu so bile tudi v Nablusu, Betlehemu, Ramalahu, Hebronu in v številnih krajih ob zahodnem obrežju reke Jordan.

V diplomatskih in političnih krogih v Amanu medtem poudarjajo, da so «smesne» trditve, da je en sirski oklepni regiment «vdrl» v Jordanijo. V uradnih krogih izjavljajo, da je bil poslan v Jordanijo samo en oklepni bataljon, da okrepi sirsko enoto v Nafraku severno od Amana. Pripomnja se, da gre za redne premike čet v okviru vojaškega zavezništva Jordanije s Sirijo in Egiptom.

Znano je, da so v Jordaniji razmeščene čete Sirije in Saudove Arabije od oktobra 1956, ko je bil izvršen napad na Egipt. Sirske čete so razmeščene okoli Amena in Akabe. Te čete so prišle v Sirijo, da jo zaščitijo pred morebitnim izraelskim napadom.

Prav danes je izraelska zunanja ministrica Golda Meir na nekem zborovanju stranke Mapai zagrozila z morebitno izraelsko intervencijo v Jordaniji. «Dokler bo položaj v Jordaniji ostal v okviru notranje politike, je izjavila Meir, bo Izrael zelo skrbno opazoval razvoj dogodkov. Če pa se bodo vmešale druge države, ne bo mogel Izrael ostati križem rok.» Opozorila je arabske države, da bi Izrael nastopil «v primeru premika njih čet.»

«Ministrski predsednik Ben Gurion, je pripomnila Meir, zelo skrbno sledi razvoju v Jordaniji in od premikov čet ob meji bo presodil, ali je Izrael ogrožen od jordanskih ali drugih čet. Zatem je zunanja ministrica kritizirala politiko glavnega tajnika OZN Hammarskjoelda v zvezi z Egiptom in je dodala, da je to svoje stališče obrazložila Hammarskjoelnu, ko se je z njim sestala v New Yorku.

Dalje je Golda Meir kritizirala Združene narode zaradi razvoja na področju Gaze in je dodala, da Hammarskjoeld ni upošteval možnosti, da bi na Srednjem vzhodu deloval poseben mednarodni organizem. Izjavila je nato, da je Izrael pripravljen priti pred katero koli sodišče ali anketno organizacijo «da dokaže, da je za nevarnost, ki jo predstavlja položaj na južni meji Izraela, deloma krivo tolmačenje Hammarskjoelda egiptovskega stališča o vojnem stanju». «Resolucija glavne skupščine OZN, je dodala Meir, je zahtevala, naj na področju Gaze prevzamejo upravo varnostne sile OZN ne pa egiptovska vojaška ali funkcionarji in tudi ne palestinska policija. Toda Združeni narodi in države, ki so pozvale Izrael, naj umakne svoje čete s področja Gaze, morajo odgovorjati, za kar se dogaja na tem področju, in naša vlada bo morala nastopiti, če bo delovanje «prostovoljcev smrti» zbežalo nadzorstvu varnostnih sil.»

Poveljstvo jordanske vojske pa je objavilo uradno poročilo, v katerem obtožuje Izrael, da je včeraj in danes povzročil vrsto obmejnih incidentov. Poročilo pravi, da so v bližini vasi Hiblah južno od A. Illia ob jordansko-izraelski meji včeraj štirje izraelski vojaki streljali na nekega jordanskega vojaka, ki je na napad odgovoril, medtem ko so izraelski vojaki zopet zbežali na izralsko ozemlje. Včeraj so izraelske čete streljale 20 minut proti vasi Kalkilia v jordanskem sektorju Palestine in ranili neko žensko. Danes zjutraj pa je neka izraelska patrulja streljala z avtomatičnim orožjem čez demarkacijsko črko na področju Tulkarem severno od Kalkilie. Dva izraelska vojaka sta prišla na jordansko ozemlje, ugrabila nekega civilista in ga odnesla na izraelsko ozemlje. Jordanska vlada je protestirala pri mešani komisiji za premirje in na kraj incidentov so prišli opazovalci OZN.

Otvoritev zagrebškega spomladanskega velesejma

ZAGREB, 13. — V Zagrebu so danes odprli 21. spomladanski inozemski razstavljalci. Velesejem, na katerem letos prvič sodelujejo tudi jugoslovanskih podjetij razstavlja okrog 4000 raznih industrijskih in obrtniških izdelkov, med njimi številne nove izdelke za izvoz. Najbolj so zastopani izdelki strojne, kovinske, predelavne, tekstilne in živilske industrije. Med inozemskimi razstavljavci so italijanska, zahodnonemška, avstrijska, češkoslovaška, angleška, švedska, vzhodnonemška, švicarska, holandska in druga podjetja, ki razstavljajo televizijske radioaparate, pisalne in računske stroje, avtomobile, motocikle in druge predmete široke potrošnje.

V okviru velesejma so organizirali tudi razstavo jugoslovanskega obrtništva, inozemskih grafičnih strojev in opreme, znanstvene in strokovne literature, gostinstva, turizma, planinarstva in čr.

Na razstavi strokovne literature sodelujejo poleg Jugoslavije še Holandska, Japonska, Madžarska, Poljska, Sovjetska zveza in ZDA.

Pričakuje se izročitev zločinca A. Pavelića

BEOGRAD, 13. — Nocojšnja «Politika» obravnava pričakovanje omenjene štiri priče, javnemu tožilstvu v nadaljnji postopek. Tej zahtevi je predsednik sodišča dr. Tiberi takoj ustregel. Odvetniki obrambe so pa začeli razpravljati o pomenu tako splošne tožilčeve formule in večina je mnenja, da bo tožilec znova proučil položaj Wilminega strica, kar da odpira možnost širšemu nadaljnjemu razvoju vse zadeve okrog njega.

Nato je predsednik določil 26. april za nadaljevanje razprave. Današnji poskus rušenja drugega stričevega alibija je poleg pisma, ki ga je predvčerajšnjim poslal bivši poslanec Rocca sodišču, v zadnjih dneh najvažnejši dogodek na tem dolgem in zanimivem procesu proti sinu ministra Piccionija. Bivši liberalni poslanec namreč ponovno dolži Piccionija smrti Wilme. Toda «neodvisni» časopisi temu pismu iz razumljivih razlogov ne dajejo nobenega poudarka, ker rajši zvračajo pozornost na Wilminega strica, za katerega pa niti javni tožilec še nima indicij in dokazov, da bi ga postavil na zatožno klop namesto ministrovega sina in lažnega markiza Montagne.

—«»—

FLORENCA, 13. — Malo po polnoči je zaradi možganske kapi umrl profesor Gaetano Pieraccini, prvi župan po osvoboditvi Florence po angloameriških četah. Po poklicu zdravnik je bil tudi dvakrat izvoljen za poslanca.

—«»—

NEAPELJ, 13. — Predsednik senata Merzagora in soproga sta danes odpotovala z motorno ladjo «San Giorgio» v Istanbul. Na Srednjem vzhodu bosta prebila velikonočne počitnice.

—«»—

ANKARA, 13. — Od včeraj so v teku na področju Dardanel letalsko - pomorski manevri, pri katerih sodelujejo tri ameriške letalonosilke, štiri težke križarke in več torpednih lovcev ter britanske podmornice in turška letala.

Proces proti Piccioniju

«Stric Giuseppe» in Rossana vztrajata v svojih trditvah

Tožilec, ki trdi, da lažeta, bo znova proučil njun položaj in ne obtožuje strica Wilmine smrti, kot ga obtožujeta novinarja Menghini in Doddoli

BENETKE, 13. — Stricu Giuseppu nihče ne verjame, ker je štiri leta trdil, da je bil v tiskarni Casciani 9. aprila 1953 popoldne, ko je Wilma odšla z doma, nato pa je bil prisiljen priznati, da ni bil v tiskarni, temveč da je bil z Rossano Spissu. Danes pa je funkcionar železniške policije prinesel sodišču fotografijo železniške izkaznice neke Pierine Baccosi, iz katere se vidi, da je odpotovala 9. aprila 1953 iz Rima v Chiusi, hkrati pa sta njena hčerka in zet povedala, da je Pierino spremljala na postajo Rossana ob 18.30 uri.

To pomeni, da ni bila skupaj z Wilminim stricem. Rossana je danes ponovno trdovratno ponavljala, da na postaji ni bila, dopustila je le, da je omenjeno Pierino čakala na postaji ob njenem prihodu nekaj dni pred 9. aprilom. Pri svojih trditvah je vztrajala tudi ob soočenju s Pierinino hčerko in zetom. Zato so na Rossano vsi kričali, da laže, ona pa je prisegala pri svojem dveletnem otroku, ki ga ima z Wilminim stricem, da govori resnico.

Vztrajal je tudi stric pri svojih trditvah kljub naravnost dramatičnemu soočenju z novinarjem Doddolijem, ki ga je ponovno obtoževal, da je on kriv Wilmine smrti, in kričal nanj, da je «podlež», za kar ga je predsednik opomnil. Doddoli pa je med drugim dejal, da mu je mesec dni po Wilmini smrti Giuseppe Montesi rekel: «Vmes je neki drug človek» in da so nato začeli govoriti, ali je ta človek morda Piccioni. «Vi ste mi rekli, da ne, in dodali, da je Piccioni iz druge socialne kategorije kakor Wilma in da že zaradi tega ni mogel imeti odnosov z njo. Nato ste rekli: Neki človek je, toda jaz rajši ne govorim».

Giuseppe: «Ni res. Zanikam vse. Vse je laž od prve do zadnje besede».

Pri tem pogovoru so bili navzoči — kar trdita obe priči — še novinarji Gianna Pedrassi in Mario Tedeschi ter Maria Cesarini, ki jo je Giuseppe predstavil kot zaročenko. (Stari odv. Carnelutti: «To je torej ze tretja zaročenka...!»)

Doddoli: «Nato sem Vam jaz rekel: gospod Montesi, ta drugi človek ste vi.»

Montesi: «Vi lažete na najnesrmnejši način.»

Doddoli: «Ne samo to, ampak Vi ste mi rekli: Za božjo voljo, ne izgovarjajte mojega imena. Pripravljen sem vam pomagati.»

Današnja razprava se je končala tako, da je javni tožilec dr. Palminteri dejal: «Zdi se mi, da smo prišli do odločilne točke. Po mojem mnenju smo bili pri njej ze prej, toda sodišče ni upoštevalo mojih zahtev. Od takrat se je položaj Giuseppa Montesija poslabšal, kajti tudi njegov drugi alibi se je zrušil, čeprav je bil zgrajen z določeno dozo lokavosti, ki pa se je izkazala kot lonec brez pokrivače. Predvsem, dragi Montesi, se z Rossano nista sporazumela glede ur in to je proces ur. Toda resnica je padla z neba: v rokah imamo izjave zakoncev Piastra in dokument z datumom. Zdi se mi, da ni potrebno dokazovati, da Giuseppe Montesi absolutno laže. Priče Giuseppe Montesi, Rossana Spissu, Ida Montesi in Mariella Spissu — so priče. Mislim, Montesi, da si ne domišljate, da bo z Vašim odhodom iz te dvorane vaše poglavje zaključeno. Osvetliti moramo tudi ta dogodek, kar pa ne pomeni, da Vam hočemo napriti določeno odgovornost. Cesar se Vi najbrž bojite. Mi moramo vedeti, kaj ste delali popoldne 9. aprila 1953 ker mi tega ne vemo. Prav gotovo je, da Vi niste bili v tiskarni do 20. ure, kot ste štiri leta trdili. V svojem stanovanju pred 23. uro Vas tudi ni bilo in tudi z Rossano niste bili.»

Nato je tožilec zahteval, naj sodišče izroči prepis vseh spisov in zapisnike o vseh okoliščinah, o katerih so priče omenjene štiri priče,

Optimistično pričakovanje glede razgovorov o razorožitvi

V prihodnjem tednu se pričakujejo izjave francoskega in sovjetskega delegata na tiskovni konferenci

LONDON, 13. — Izjave iz krogov držav, zastopanih v ožjem razorožitvenem odboru, da je bilo v minulih štirih tednih na zasedanju vzdušje delovno in ustvarjalno, so bodrilne. Večina delegacij izraža upanje, da bo ta konferenca pripomogla, da se bodo stališča še bolj zbližala in mednarodna napetost zmanjšala.

Za prihodnji teden pa se predvideva, da bo prekinjen molk v zvezi z razgovori v Londonu in da bodo na obeh straneh skušali jasneje pojasniti svoje stališče. V torek bo francoski delegat Moch imel tiskovno konferenco, dva dni pozneje pa bo sovjetski delegat Zorin podal izjavo novinarjem.

Doslej je točka dnevnega reda o običajni oborožitvi zbudila največjo pozornost, ker je ameriški delegat napovedal možnost, da bi zmanjšali običajno oborožitev in znižali vojne proračune za četrtino. Znano je, da je sovjetski delegat Zorin pozdravil Stassenove izjave o klasični razorožitvi in dejal, da te izjave odpirajo vrata.

Kakor javljeno, pa je ožji odbor začel včeraj znova obravnavati atomsko razorožitev in ameriški delegat Stassen je obrazložil svoj predlog petih točk, in sicer: ustavitev proizvodnje jedrskega materiala v vojaške namene, uvedba učinkovitega mednarodnega nadzorstva, zagotovitev, da bo bodoča proizvodnja določena v miroljubne namene, začetek prenosa atomskega materiala iz vojaških zalog v civilne, prepoved drzavam, ki nimajo atomskega orožja, da bi ga začele izdelovati, 1. septembra pa naj bi se sestali predstavniki petih držav razorožitvenega pododbora, ki naj bi se dogovorili o učinkovitem sistemu nadzorstva. Sovjetski delegat Zorin je izjavil, da bo na ta predlog odgovoril pozneje in da je treba v diskusijo vnesti tudi vprašanje dobavljanja atomskega orožja državam, ki tega orožja nimajo.

Na podlagi prvih komentarjev se v dobro poučenih krogih ugotavlja, da sovjetski odgovor na ameriške predloge ne bo povsem negativen, predvsem ker prevladuje skrb da bi preprečili, da bi se druge države, predvsem pa Zahodna Nemčija, vključile v skupino tako imenovanih atomskih držav, t. j. tistih držav, ki izdelujejo atomsko orožje. Manj verjetno, da bo Francija v celoti naklonjena tem predlogom, ker stremi za tem, da bi postala «atomska država». Velika Britanija pa je po mnenju opazovalcev v glavnem naklonjena predlogom. Ko bo končala poizkuse z vodikovo bombo, bi bila vsekakor naklonjena prekinitvi poizkusov ali vsaj zmanjšanju tekme v atomski oborožitvi. Toda temeljno vprašanje ostane še vedno vprašanje učinkovitega nadzorstva in prav o tem naj bi razpravljali na sestanku, ki ga predlaga Stassen za 1. septembra.

—«»—

Matsushita upa da bodo atomski poskusi prenehali

RIM, 13. — Posebni odposlanec japonskega ministrskega predsednika Matsushita je prišel danes iz Amsterdama v Rim, kjer se bo ustavil nekaj dni. V zvezi z razgovori, ki jih je imel v Londonu, je časnikarjem izjavil: «Mislim, da je bilo moje poslanstvo uspešno, ker so Angleži pokazali mnogo razumevanja.» Dostavil je, da upa, da se bodo termonuklearni poskusi prenehali, če že ne sedaj pa vsaj pozneje. Iz Rima bo Matsushita odopotoval v Ženevo in Washington.

—«»—

Nova eksplozija atomske bombe v SZ

LONDON, 13. — Angleško obrambno ministrstvo poroča, da je Sovjetska zveza izvršila včeraj 12. aprila nov atomski poizkus. V zadnjih desetih dneh je to že četrta atomska eksplozija v Sovjetski zvezi.

Medtem poroča japonski tisk, da je japonsko zunanje ministrstvo danes izročilo v Moskvi protest zaradi sedanjih atomskih poizkusov v Sibiriji.

—«»—

Norveški odgovor Bulganinu

MOSKVA, 13. — Moskovski radio javlja, da je norveški poslanik izročil maršalu Bulganinu pismo norveškega ministrskega predsednika Gerhardsena, s katerim odgovarja na sovjetsko noto od 19. marca. Vsebina note bo objavljena istočasno v torek v Moskvi in Oslu. Kakor zatrjujejo v poučenih krogih, je nota sestavljena v prijateljskem tonu in se deli na tri glavne točke: 1. Norveška nima namena zapustiti NATO. 2. Norveška se drži vedno politike, da v mirnem času ne dovoljuje tujim oboroženim silam oporišč na svojem ozemlju. 3. Norveška nima namena opremiti svoje oborožene sile z atomskim orožjem.

—«»—

Leninov šofer bo objavil spomine

MOSKVA, 13. — Moskovski radio je danes javil, da bodo v kratkem objavili v SZ spomine Leninovega osebnega šoferja. Knjiga bo izšla pod naslovom «Sest let z V. I. Leninom».

—«»—

Po albansko...

BEOGRAD, 13. — Konec marca je prispela delegacija albanske vlade na pogajanja za sklenitev sporazuma o poštno - telegrafski službi med Jugoslavijo in Albanijo. Pogajanja so potekala od 28. marca do 6. aprila, ko je albanska delegacija prekinila pogajanja in odpotovala v Tirano, ker jugoslovanski zastopniki niso takoj pristali na njeno zahtevo o privilegijih v paketni službi.

«Borba» poudarja, da ravnanje albanske delegacije dokazuje, da delegacija ni prišla v Beograd s konstruktivnimi nameni, temveč z že v naprej pripravljenim načrtom, da pogajanja razbije. Pri pogajanjih take vrste se često pojavljajo nesoglasja, piše «Borba», za katera pa se pri pogajanjih vedno najde sporazumna rešitev. Toda albanska delegacija je prekinila pogajanja, da bi krivdo za prekinitev lahko vrgla na Jugoslavijo.

—«»—

Panama bo vzpostavila svojo suverenost nad prekopom

LONDON, 13. — Predsednik panamske republike je izjavil, da namerava Panama v celoti vzpostaviti suverenost nad Panamskim prekopom in njegovim področjem. «Splošno mnenje se izreka za prepustitev prekopa Panami, je dejal predsednik, toda s tem v zvezi ne smemo imeti preveč romantičnih idej. Upoštevati je treba vse

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 12,2, najnižja 6,2, zračni tlak 1013,9, vlaga 38 odst., 2,3 mm padavin, temperatura morja 10,6.
Vreme danes: Pretežno jasno vreme, temperatura se bo nekoliko dvignila.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 14. aprila
Cv. nedelja, Justin
Sonce vzide ob 5.22 in zatone ob 18.49. Dolžina dneva 13.27. Luna vzide ob 19.06 in zatone ob 5.02.
Jutri, PONEDELJEK, 15. aprila
Helena, Nasta

Kako se upravlja tržaška občina

Nad 3 milijarde lir deficita v letošnjem občinskem proračunu

Predvideni deficit je za 1.789 milijonov lir višji kot lani - Vedno večji davčni pritisk - Letos že 14.525 lir davkov na prebivalca

Tržaška občinska uprava je letošnji občinski proračun predložila zelo pozno, tako da se bo o njem razpravljalo v občinskem svetu mnogo kasneje kot v preteklih letih. Če bo do te razprave seveda sploh prišlo, ker je obstoj odbora vedno bolj negotov. Kljub temu pa predstavlja predloženi proračun pomemben dokument, saj jasno priča, kako se upravlja tržaška občina.

Proračun predvideva 8618 milijonov rednih in izrednih izdatkov, ki so se v primerjavi s proračunom za leto 1956 povečali kar za 2834 milijonov lir. To povečanje je izredno visoko, zaradi česar se je nujno povečal tudi deficit tržaškega občinskega proračuna, odnosno postavka, ki predvideva integracijo proračuna s strani vladnih organov. Ta postavka je v letošnjem proračunu dosegla skoro astronomsko vsoto 3191 milijonov lir in je za 1789 milijonov lir višja, kot je bila v lanskem proračunu.

Pripomniti je treba, da ne nosi občinska uprava vse krivde za tak naravnost katastrofalni deficit, saj so deficitarne skoro vse občine v Italiji, ker so se potrebe občinskih uprav v modernem življenju izredno povečale, njih dohodki pa so ostali taki, kot so bili pred pol stoletja in še več. Do takega stanja je prišlo zato, ker država — ali točneje centralni organi — nikakor nočejo dopustiti decentralizacije oblasti in hočejo imeti še nadalje v rokah pomembno finančno orožje za izvajanje nadzorstva nad občinskimi upravami. Praktično namreč ne določajo občinski sveti suvereno o svojih proračunih, temveč odločajo o tem državni organi, saj ti neposrečno določajo, koliko in za kaj bodo prispevali.

V tržaškem primeru je treba v tej zvezi tudi omeniti, da tržaški consko proračun še zdaleč ni pasiven. Prav obratno, letos se na osnovi avtoritetnih virov predvideva, da bo dosegel presežek dohodkov nad izdatki okrog 8 milijard lir. Torej ne manjkajo sredstva za kritje primanjkljaja tako pokrajinskega proračuna kot proračunov tržaške in drugih občin.

Vendar pa je v teh ugotovitvah samo del resnice. Ni namreč mogoče mimo dejstva, da se prav po zaslugi sedanjih tržaških upravitelјev proračunski izdatki iz leta v leto naravnost vrtoglavo dvigajo in vzporedno nad vsako razumno mejo raste tudi deficit. Ni dvoma, da bodo prečstavniki opozicijskih strank o tem vprašanju na razpravi v občinskem svetu mnogo govorili.

Istočasno z večanjem deficita in povečanjem izdatkov pa se tudi stalno privija davčni vijak. Tržaška občina predvideva, da bodo v letošnjem letu tržaški davkoplačevalci plačali 4147 milijonov lir potrošnih davkov, družinskega davka, davka na nepremičnine, na industrijske, trgovske in druge dejavnosti, na služinčad, biljarde in klavirje itd. Lani so Tržačani plačali 3568 milijonov lir, leta 1955 3386 milijonov lir, leta 1954 3056 milijonov lir, leta 1953 2392 milijonov lir, leta 1952 2080 milijonov lir.

Že ti podatki zgovorno pričajo, kako se je povečal davčni pritisk v zadnjih letih, ko je lira ostala relativno stabilna in je torej možna vsaj približna primerjava. Še bolj pa so značilni podatki o naraščanju davčnega pritiska, če upoštevamo, koliko je plačal v obravnavanih letih povprečno vsak prebivalec Trsta. Povprečno je tako prišlo na vsakega prebivalca — pri čemer so upoštevani res vsi prebivalci, oč dojenčkov, gospodinj, bolnikov in starcev pa do delavcev, kmetov, uradnikov itd. — v letu 1952 7654 lir davkov in taks, 1953. leta 8796 lir, 1954 leta 11.199 lir, 1955. leta 12.402 liri, 1956. leta 13.023 lir, letos pa proračun predvideva že 14.525 lir.

To pa še ni vse. Tudi letošnji proračun sloni predvsem na potrošnem davku, ki je izrazito asocialen, saj se plačuje na potrošne predmete in ga praktično plačujejo skoro v enaki meri veliki kapitalisti, delavci in uradniki ter drugi pripadniki srednjih ter revnejših slojev. Ta davek bo letos kot kaže dosegel 2445 milijonov lir, medtem ko je lani znašal 1906 milijonov lir.

—«»—

Stavka uslužbencev zavarovalnih ustanov

Včeraj se je pričela stavka uslužbencev Zavoda za zavarovanje proti nezgodam na delu (INAIL) in Zavoda za socialno zavarovanje INPS. Stavko so sindikati napovedali za nedoločen čas.

Jutri pa se prične stavka uslužbencev Bolniške blagajne (INAM), ki bo trajala tri dni. Uslužbenci stavkajo iz istih razlogov kot zadnjič, ker niso vladne oblasti ugodile njihovim zahtevam.

—«»—

Neuspeh pogajanj pri Felszegyju

Včeraj so se predstavniki sindikatov in ladjedelnice Felszegy sestali v Miljah. Ravnateljstvo ni hotelo zvišati delavcem akordnih dodatkov za toliko odstotkov, kolikor so zahtevali. Razen tega pa so predlagali delavcem, naj bi znašali minimalni akordni dodatki samo 20 odst., kar je manj kot doslej. Sindikati so seveda te predloge zavrnili. Zaradi tega se pričakuje mezdno gibanje, v ponedeljek ob 17. uri pa se bodo delavci sestali v Miljah na skupščini.

—«»—

Dr. Dekleva v Križu na sestanku NSZ

Sinoči je bil v Križu na sedežu v prosvetnem domu «A. Sirk», sestanek, ki ga je organizirala krajevna sekcija NSZ. Zbranim domačinom je govoril občinski svetovalec dr. Dekleva o deželni avtonomiji in o vprašanju tržaškega občinskega sveta.

Poudaril je predvsem veliko važnost ustanovitve avtonomne dežele, ki nas mora zanimati ne samo kot Slovence, ampak tudi kot državljane in člane naprednega gibanja. Poljudno in jasno je opisal značaj deželne avtonomije in kako se ta težnja po demokraciji in decentralizaciji uprave vedno bolj uveljavlja tudi v Italiji. Med prikazom zgodovinskega razvoja avtonomne ureditve raznih dežel je poudaril, da je taka ureditev možna le kjer je kolikor toliko demokracija, ker je centralizem zaveznik diktature. Govornik je nato na kratko analiziral razne osnutke statuta za deželno avtonomijo, ki so jih predlagale pred dnevi nekatere stranke. Pri tem je podčrtal, da bo moral statut nove avtonomne dežele jamčiti pravice slovenskega življa v Italiji.

Prisotne Križane je tudi zelo zanimalo vprašanje tržaškega občinskega sveta. Tov. Dekleva je pojasnil sedanje razmere in stališča raznih političnih skupin, zlasti tistih, ki sestavljajo odbor. Obenem pa je tudi obrazložil stališče predstavnikov Neodvisne socialistične zveze na zadnjih sejah občinskega sveta. Zbrani vaščani so po jasnih besedah našega občinskega svetovalca odobravali to stališče in mu izrekli svoje priznanje.

—«»—

V bolnišnici so proslavili «Svetovni zdravstveni dan»

Včeraj je bila v glavni bolnišnici proslava «Svetovnega zdravstvenega dne». Najprej so zdravniki, ki so pred kratkim promovirali, položili prisego, nato pa je prof. Gregoretti pozdravil vse navzoče. Pokrajinski zdravnik dr. Nunzialillo je predstavil občinstvu prof. Domenica Campanaccija, ki je potem predaval o «Prehrani in zdravju». Predavatelj je poudaril važnost pravilne diete za ohranitev zdravja ter za čim boljše delovanje človeškega organizma. Pravilna prehrana s sorazmerjem med raznimi hranilnimi snovmi krepi telo in ga ščiti pred raznimi boleznimi ter mu daje potrebne življenjske energije; prav tako pa tudi preprečuje prezgodnje staranje. Občinstvo je nagradilo predavatelja s ploskanjem.

—«»—

○ Županstvo sporoča, da bo od srede 17. t. m. dalje za promet zaprta Ul. Scala Santa, in sicer od vhoda pri sanatoriju INPS do izhoda na Narodno ulico.

Izid volitev odbora v Delavskih zadrugah

Včeraj so se v Delavskih zadrugah končale volitve novega odbora. Med delavci je dobila CGIL 197 glasov in enega predstavnika, CISL pa 79 glasov in tudi enega predstavnika. Med uradniki pa je dobila CGIL 603 glasove in dva predstavnika, CISL pa 983 glasov in 3 predstavnike. Tako ima CGIL v odboru skupno tri predstavnike, CISL pa 4. S prejšnjimi volitvami iz leta 1954 ni mogoča primerjava, ker je bila takrat lista enotna. Razen tega pa so v teh letih odpustili oziroma upokojili mnogo uslužbencev, ki so večinoma pripadali k CGIL. Kot v drugih podjetjih delajo tudi pri Delavskih zadrugah diskriminacije pri najemanju novih uslužbencev.

—«»—

Skupščina brezposelnih pekovskih delavcev

V ponedeljek ob 16. uri bo na sedežu sindikata pekovskih delavcev CGIL v Ul. Zonta 2 skupščina brezposelnih pekovskih delavcev. Na skupščini bodo razpravljali o možnosti zaposlitve v zvezi z zakonskimi in pogodbenimi predpisi.

Zasedanje sindikalnega sveta CGIL

Potrebni so nujni ukrepi za izboljšanje gospodarstva

Glavni tajnik DZ CGIL je navedel osnovne zahteve sindikatov

Snoči ob 17. uri se je v Ul. Zonta 2 pričelo zasedanje glavnega sveta sindikatov Delavske zbornice CGIL. Najprej je glavni tajnik Delavske zbornice CGIL podal poročilo, nakar je sledila diskusija, v kateri je spregovorilo večje število delavcev. Tominez je predvsem obravnaval resni gospodarski položaj v Trstu ter je navedel, kateri ukrepi so najbolj nujni, da se ta položaj izboljša. Takoj je treba sestaviti in izvajati organičen načrt raznih del; le njihovo finansiranje naj se porazdeli na več let, ker takoj ni na razpolago dovolj sredstev.

Predvsem je treba pospešiti promet z znižanjem raznih carin in dajatev. Zgraditi se mora pomol št. 7 z vsemi napravami. Nadalje je treba zgraditi pod mestom predor, ki bo povezal obe železniški postaji med seboj in industrijsko področje. Med Italijo, Jugoslavijo in Avstrijo naj se sklene sporazum za povečanje prometa na tako imenovani Južni železnici. Na trbiški progi naj zgračijo še en tir ter naj jo skrajšajo z gradnjo proge med Zagrajem in San Giovannijem. Nujna je tudi podvojitev tira in elektrifikacija železniške proge med Mestrami in Červinjanom.

Tominez je postavil še naslednje zahteve: zgraditev avtoceste med Vidmom in Trbižem, zgraditev motornih potniških ladij za progo na Daljni vzhod in za Južno Ameriko ter tovornih ladij za druge pomorske proge.

Poleg tega je treba priznati Trstu prosto cono, ki bo pospešila tudi zasebno pobudo v industriji in omogočila s tem večjo zaposlitev delavstva. Ker pa spada večina velikih podjetij v Trstu pod IRI, je treba ne glede na prosto cono okrepiti in izboljšati ta podjetja. Tominez je glede tega navedel naslednje zahteve: železarni ILVA je treba izboljšati valjarno, tako da bodo izdelovali bolj debele plošče, ki bodo uporabne za vse vrste ladij. Sedaj namreč niti v največji jeklarni v Corniglianu ne izdelujejo takih plošč, ki bi zadostile zahtevam ladjedelnic. Razširiti se morajo naprave in splovišča v ladjedelnicah Sv. Marka in Sv. Roka.

Tominec je omenil tudi, da je treba podpreti kmetijstvo, kot na primer organizacijsko okrepitev posameznih strokovnih zvez, borbe v raznih podjetjih, priprave za proslavo 1. maja, solidarnostni sklad, razširjenje sindikalnega glasila «Il Lavoro» itd. Sledila je izčrpna diskusija, ki se bo nadaljevala tudi danes dopoldne v dvorani v Ul. Tiziano Vecellio 4.

—«»—

○ Po 46 letih službovanja na tržaškem sodišču je bil včeraj upokojen sodni uslužbenec Lazzaro Seper, rojen v Skadrinu v Dalmaciji. Delovni tovariši so Seperju podarili v spomin uro in mu priredili zakusko, med katero se je upokojenec poslovil od številnih prijateljev in znancev in tudi od svojih predstojnikov.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov

vabita kmete na kmečko zborovanje, ki bo jutri 15. t. m. ob 20. uri v prosvetni dvorani na **Proseku.** Govorilo se bo o važnih kmečkih vprašanjih, in sicer o trošarini na cvetice, raztegnitvi zakona o kmetijskih bolniških blagajnah in pokojninij kmetom.

Vabljeni so kmetje s Kontovela in Proseka.

SNG za Tržaško ozemlje

DANES 14. t. m. ob 17. uri v Ljudskem domu v KRIŽU

John Patrick

VROČA KRI

PROSVETNO DRUŠTVO «S. SKAMPERLE» Sv. Ivan priredi danes 14. t. m. ob 17. uri

kulturno prireditev

v dvorani na stadionu «Prvi maj» (Vrdelska cesta 7)

Nastopajo pevski zbor, dramska družina ter posamezni recitatorji.

Člani in prijatelji vljudno vabljeni

Prodaja vstopnic eno uro pred pričetkom predstave pri blagajni dvorane.

IZLETI

Izlet SPDT na Grmado. Danes 14. t. m. priredi SPDT popoldanski izlet na Grmado. Zbirališče na glavni železniški postaji ob 13.30.

Plezalna vaja alpinističnega odseka, SPDT. — Danes 14. t. m. plezalna vaja članov alpinističnega odseka SPDT. Zbirališče pri avtobusni postaji za Katinaro ob 13. uri v Ul. Carducci. Vabljeni tudi novinci in prijatelji.

LJUDSKA PROSVETA

PROSV. DRUSTVO V SKEDNJU

V torek, 16. t. m. bo v društvenih prostorih ob 19.30 uri občni zbor z običajnim dnevnim redom.

PISANICE ali **PIRHI** so v Beli krajini barvana, okrašena velikonočna jajca, s katerimi razveselite naše malčke.

TRŽAŠKA KNJIGARNA v Ul. sv. Frančiška 20 vam nudi belokranjske pirhe po zelo ugodni ceni.

GLASBENA MATICA
v TRSTU

V SREDO 17. APRILA OB 20.30
v dvorani na stadionu «Prvi maj»

Slovenski vokalni oktet iz Ljubljane

Sodelujeta tudi: sopranistka Sonja Fabčič-Barbieri in baritonist Dušan Popovič (solista beograjske Opere)

Pri klavirju dr. Gojmir Demšar

Vabila bodo na razpolago od ponedeljka dalje v Tržaški knjigarni v Ul. sv. Frančiška 20 ter eno uro pred pričetkom pri blagajni dvorane.

GLEDALIŠČA

VERDI

Danes ob 11. uri bo v Avditoriju zadnji nedeljski koncert Tržaškega filharmoničnega orkestra pod vodstvom dirigenta Alda Priana. Na sporedu je Beethoven, Martucci, Boccherini in Dvorak. Vstopnice so naprodaj pri blagajni v Galeriji Protti 2.

RADIO

NEDELJA, 14. aprila 1957

TRST I POSTAJA A

8.00 Jutranja glasba; 8.30 Slovenski motivi; 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Izbrana glasba za godbo; 9.46 Brahms: Rapsodija za alt, moški zbor in orkester; 11.45 Slovenske ritmične popevke, orkester Bojan Adamič; 12.00 Oddaja za najmlajše — Radislav Rudan: «Tri sestrice rožice»; igrajo člani Radijskega odra, nato koncert operne glasbe; 13.30 Glasba po željah; 15.00 Slavni pevci; 15.30 De Falla: Ljubezen čarodej, balet; 15.55 Revija pevcev ritmičnih popevk; 16.25 Dvorak: Koncert za čelo in orkester v h-molu; 17.00 Slovenski zbori; 17.20 Pesna čajanka; 18.00 Chopin: Koncert št. 2 v f-molu za klavir in orkester; 18.30 Koncert tenorista Renata Kodermaca; 18.50 Orkester Norrie Paramor; 19.15 Trst od 16. stol. do Napoleona; 19.30 Pestra glasba; 20.00 Sport; 20.05 Orkester Duke Ellington; 20.30 Puccini: «Manon Lescaut», opera v 4 dej. (po II. dej. ob 21.45 ca: Nedelja v športu); 22.45 Večerni ples; 23.30 Nočne melodije.

TRST I.

9.15 Stare tržaške popevke; 9.30 Orkester Cergoli; 14.30 Operna glasba; 16.30 Reportaža z nogometne tekme; 17.30 Simfonični koncert; 21.00 Tombola, variete.

KOPER

Poročila v slovenščini: 6.00, 7.00, 7.15, 13.30, 14.15, 15.00, 19.00, 22.00.

Poročila v italijanščini: 6.30, 7.30, 12.30, 19.15, 23.00.

6.00-7.15 Spored iz Ljubljane; 7.15 Jutranja glasba; 8.00 Kmetijska oddaja; 8.30-10.15 Spored iz Ljubljane; 10.15 15' lahke glasbe; 1030 Obisk v Tajpani v Beneški Sloveniji; 10.45 Beneške narodne; 11.00 Zena in dom; 11.15 Operni koncert; 13.30-14.00 Spored iz Ljubljane; 14.00 Glasba po željah; 15.10 Za prijetno popoldne; 15.30 Z mikrofonom po Primorski: Pomlad v Brdih; 16.00-19.00 Spored iz Ljubljane; 19.00 Sportni pregled; 19.30-23.00 Spored iz Ljubljane.

SLOVENIJA
327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00.

6.00 Vesel nedeljski jutranji pozdrav; 7.35 Z zabavnimi melodijami v prijetno nedeljsko jutro; 9.27 Dopoldanski spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi; 10.15 Pokaži, kaj znaš; 11.15 Oddaja za beneške Slovence; 11.30 Lahek glasbeni spored; 12.00 Pogovor s poslušalci; 12.10 Opoldanski glasbeni spored; 13.30 Za našo vas; 14.00-16.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 16.00 Silvo Matelič: Crni borj v soncu in senci (reportaža); 16.30 Glasbeni mozaik; 17.30 Radijska igra — Michener: Mostovi pri Toko-Riju; 18.26 Melodije za dobro voljo; 20.00 Malo od tu in malo od tam; 21.00 Bogo Leskovic: Partita v h-molu.

TELEVIZIJA

15.00 Sportni popoldan; 17.30 Film: «Kapitan Furia»; 19.00 Sportne vesti; 20.30 Poročila; 21.00 Telematch; 22.05 Iz filmov.

KINO

Excelsior. 14.30: «Zelezno krilo», B. Hope, K. Hepburn. Vistavision-technicolor.
Fenice. 14.30: «Zakopan revolver», G. Ford, J. Craine. Metroscope.
Nazionale. 15.00: «Ta naš svet». Zanimiv in popoln dokumentaren film o potovanju okrog sveta. Totalscope-color.
Filodrammatico. 14.30: «Zaročenci smrti», Silvia Koscina in Rik Battaglia. Pri posnetkih z dirk sodelujejo: Lorenzetti, Duke, Campbell, Liberati itd.
Grattacielo. 14.00: «Poročno kosilo», B. Davis, E. Borgnine, D. Reynolds, R. Taylor. Metro.
Supercinema. 13.30: «Dežela Paperina» in «Rdeči balonček». Sledi «Vogal v periferiji», kratki film posnet v Trstu. Med predstavo bodo otrokom razdelili balončke.
Arcobaleno. 14.00: «Totò, Peppino in pajdaši», Totò, Peppino De Filippo, F. Interlenghi, M. P. Casilio in Teddy Reno. Komična zgodba za smeh.
Astra Rojan. 14.00: «Operacija Normandija», R. Taylor, D. Wynter.
Capitol. 13.30: «Zivahna fantazija», technicolor.
Cristallo. 14.30: «Ljubimec Lady Chatterleyeves», Danielle Darieux in Leo Genn. Mladoletnim prepovedan vstop.
Alabarda. 14.00: «Lisbon». Temačna avantura. Ray Milland, Maureen O'Hara, Claude Rains.
Ariston. 14.00: «Tujka», Greer Garson in Dana Andrews. Cinemascope, technicolor. Se danes.
Armonia. 14.00: «Zgodba o Tomu Destryju». Technicolor. M. Blanchard.
Aurora. 14.00: «Ubogi, toda lepi», M. Allasio.
Ideale. 14.00: «Rumena vrtnica iz Texasa», John Ericson, M. Blanchard. Superscope.
Impero. 14.30: «Ubogi, a lepi» z Mariso Allasio in E. Mannijem.
Italia. 14.30: «Proti veliki ljubezni», M. Schell, R. Vallone.
S. Marco. 14.00: «Kraljevi suličar». Cinemascope v technicolorju. B. Taylor in H. Kendall.

MALI OGLASI

MAGAZZINI FELICE, Trst, Ul. Carducci štev. 41 (nasproti pokritega trga - Tel. 90-513). Srajce, hlače, spodnje hlače, rokavice, zimski plašči, jopiči in drugo. Vse po najnižjih cenah. Ob velikonočnih praznikih povrnemo potne stroške vsem onim kupcem, ki stanujejo izven Trsta — pričenši s ponedeljkom 15. do sobote 20. t. m.

KOLESA, znižana cena 7.000 lir. Motorna kolesa 44.000 lir, pošilja kolesa - darilne pakete brez faktorja MARCON, UL. PIETA' 3, Trst.

VESPA. Največja svetovna proizvodnja motoskuterjev. Najnovejše modele, nove in rabljene **dobite pri zastopniku v Trstu, Ulica S. Francesco 46, tel. 28-940. Preskrbimo** vse potrebne dokumente za izvoz v Jugoslavijo in dajemo vse potrebne informacije.

VESPE, AVTOMOBILE, KOLESA in **SIVALNE STROJE** nove in rabljene, različne nadomestne dele in razna darila z vsemi potrebnimi listinami, odpremlja najhitreje in daje vsa potrebna pojasnila tvr. **Beltram**, Trst, Ul. Valdirivo 3, tel. 36-991.

PO KONKURENČNIH CENAH dobite: brisače, rjuhe, blazine itd. Za športnega ribiča, morsko ribarjenje: avtomatski aparati, podvodne puške itd. pri Della Schiava, Ul. Geppa 2.

DUCATI. Prišel je čudežni 175 kub. enoosni motor brez verige. Prvo serijsko motorno kolo z dirkalnim motorjem. Preizkusite ga pri ekskluzivnem zastopniku PIERO OSTUNI, Machiavelli 28.

PIANINO Foerster, angleška mehanika, odličen, nerabljen, prodam. Ogled od 11.-15. ure. Naslov v oglasnem oddelku.

V sredo, 17. aprila bo od 18. do 19. ure pisatelj **Boris Pahor** podpisoval v TRŽAŠKI KNJIGARNI svoje zadnje delo **NOMADI BREZ OAZE**

Tržaška knjigarna je za to priliko povabila domače slikarje, da bi razstavili v njenih prostorih vsak po eno svojih zadnjih del.

Opozarjamo ljubitelje na to miniaturno razstavo!

Dr. SONJA MASERA, Trg Sv. Antona 2, bo odsotna od 15. do 26. aprila t. l.

«VISTA»
TRST - UL. CARDUCCI, 15
Tel. 29-656
Bogata izbira naočnikov, naočnikov za otroke, precizna šestila, logaritmična računala.

«UNION»
Svetovno znana zavarovalnica od leta 1828 je v TRSTU UL. GHEGA 8 - I. tel. 27512 - 35939 Prokurator RAVNIK

ŠIVALNI STROJI
Velika izbira novih in rabljenih — zelo ugodne cene
Uredimo pošiljanje v katero koli smer
Podjetje DELPONTE PIETRO S.r.l.
Trst, Ul. Timeus 12, tel. 90279

Sklep izvršnega odbora FIOM

Tržaški delavci v CRDA bodo podprli tržiške varilce

Pridružili se bodo stavki, ki so jo napovedali sindikati v Tržiču

Vsi trije sindikati kovinarjev iz Tržiča so poslali včeraj tržaški FIOM in sindikatom kovinarjev CISL pismo, v katerem jim sporočajo, da so sindikalne organizacije sklenile, napovedati za torek v Tržiču dveurno stavko vseh industrijskih delavcev v podporo električnim varilcem ladjedelnic CRDA v Tržiču. Da bi bila protestna stavka čimbolj strnjena in da bi tudi čim bolje uspela, pozivata sindikata delavce CRDA v Trstu, naj se tudi oni pridružijo stavki. V pismu končno sporočajo, da bo stavka v torek 16. t. m. od 15. do 17. ure.

Izvršni odbor tržaške FIOM se je po prejemu pisma sestal in proučil resni položaj v tržiških ladjedelnicah. Ta položaj je nastal, ker vztraja ravnateljstvo na svojem odklonilnem stališču, kar onemogoča sporazum. Ravnateljstvo ne mara namreč priznati tržiškim varilcem enakih prejemkov, kot jih dobivajo varilci CRDA v Trstu. S tem je prisililo delavce, da so stopili v borbo, ki traja že 42 dni. Zaradi tega pa je ravnateljstvo suspendiralo z dela nad 1600 delavcev drugih oddelkov, ki so povezani z delom varilcev. To je seveda povzročilo resne motnje v proizvodnji ladjedelnice, hudo prizadelo delavce in tržiško gospodarstvo sploh.

Zato je tržaška FIOM sklenila, da bo pozvala delavce CRDA v Trstu, naj se pridružijo stavki tržiških delavcev ter je izrazila prepričanje, da bodo vsi delavci podprli svoje tržiške tovariše. FIOM je tudi prepričana, da bo solidarnostni nastop tržaških kovinarjev pripomogel k pravični rešitvi spora, tako da dobe tudi tržiški varilci, kar jim pritiče.

—«»—

Prometne nesreče

Komaj je 33-letni Giuliano Bensi s Campor stopil včeraj zjutraj z avtom pred ladjedelnico «Felzsegy» v Miljah, kjer je zaposlen, in napravil nekaj korakov proti vhodu, ga je podrl na tla neki motociklist, ki je vozil proti Trstu.

Bensiju so čividci priskočili na pomoč in medtem ko so karabinjerji uvedli preiskavo in identificirali motociklista, so delavca odpeljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali s prognozo okrevanja v 7 ali 8 dneh na II. kirurškem oddelku.

Malo pred 13. uro pa so z rešilnim avtom pripeljali v bolnišnico 24-letnega Orazia Manderina in njegovo 26-letno sestro Giuseppino, oba stanujoča v Ul. Lorenzetti, ki sta se malo prej med vožnjo z lambreto po Ul. Locchi zaletela v neko vozilo.

Medtem ko so Giuseppino sprejeli zaradi majhne rane na glavi in udarcev po nogah s prognozo okrevanja v 8 ali 10 dneh na opazovalnem oddelku so morali njenega brata, kateremu so ugotovili rano na levi nogi, številne praske na levem kolenu ter številne udarce z verjetnimi kostnimi poškodbami na desni nogi, pridržati na ortopedskem oddelku, kjer so mnenja, da bo ostal 10 ali morda tudi 20 dni.

Popoldne pa je prišlo na križišču Ul. D'Alviano v Ul. Broletto do trčenja med dvema vespama, ki sta jo šofirala 36-letni Josip Kozlovič od Gornjega Sv. Ivana in Servolo Vidal. Medtem ko se je Vidal rešil brez poškodb, se je njegov sopotnik 27-letni Guido Bartolin iz Ul. Valmaura zvrnil na tla, kamor je padel tudi Kozlovič. Oba sta se morala zateči v bolnišnico, a so ju po izpranju raznih ran in prask odslovili. K sreči njune poškodbe niso nevarne in oba bosta okrevala v nekaj dneh.

Okoli 19. ure pa se je zatekel v bolnišnico 28-letni Valerij Lovriha z Doline št. 97, ki je malo prej med vožnjo z vespo po Ul. Soncini podrl na tla nekega otroka, ki je tik pred njim stekel preko ceste. Skupno z otrokom, ki se je zelo vrejetno rešil brez poškodb, je padel na tla tudi Lovriha, ki se je potolkel po obeh kolenih. Tudi njega so odslovili in mu priporočili 10 dni počitka.

—«»—

Usoden padec

Zaradi nenadne slabosti je 80-letni upokojenec Gabrielle Adam iz Ul. Commerciale včeraj okoli 4. ure zjutraj nerodno padel v svoji spalnici in ker se je pošteno udaril v kolk, se je malo pred poldnem zatekel v bolnišnico. Tu pa so bili zdravniki mnenja, da ima stari mož verjetno zlomljeno stegnenico, zaradi česar so ga pridržali s prognozo okrevanja v 30 ali 60 dneh na ortopedskem oddelku.

—«»—

Te presnete karte...

Sinoči ob 21.15 so sprejeli na ortopedskem oddelku glavne bolnišnice pomoščaka Umberta Petričića iz Malega Repna 35, kateremu so ugotovili, da ima verjetno zlomljeno desno lopatico ter več manjših poškodb na glavi. Petričić je povedal, da je v domači gostilni okrog 18. ure igral na karte, pri čemer je prišlo do prepira, ki se je končal s tem, da ga je niegov sojralec Ivan Milič pretepel. V bolnišnici bo ostal od 20 do 40 dni.

Zahteve delavcev v rafineriji Aquila

Tovarniški odbor struje CGIL v rafineriji Aquila je poslal ravnateljstvu pismo, v katerem omenja nezadovoljstvo delavcev po vesteh o sklenitvi sporazumov v petrolejskih družbah, med katerimi je tudi zadnji sporazum v podjetju Esso Standard pri Sv. Soboti.

Omenjene družbe dajejo svojim uslužbencem večinoma boljše plače, kot jih imajo pri Aquili. Razen tega pa so skrajšali tudi delovni urnik. Zato ni dopustno, da bi še naprej trajalo tako stanje in da bi morali biti delavci Aquile na slabšem. Za svojo visoko tehnično raven in za svojo veliko storilnost na celu mora osebje Aquile prejeti tudi priznanje z izboljšanjem mezd in plač. Ravnateljstvo se mora zavedati, da takšno stanje ne sme trajati v nedogled. Tovarniški odbor meni, da je tudi v interesu podjetja, da pride čimprej do sporazuma, saj bo to pozitivno vplivalo na proizvodnjo. Zato zahteva tovarniški odbor, da se čimprej skliče sestanek, na katerem naj bi razpravljali o skrajšanju delovnega urnika, o pomlaadnski nagradi ter o dopolnilnem sporazumu, ki bi se tikal začasne mesečne doklade, bolniških doklad, tramvajskih izkaznic, staleža osebja itd.

—«»—

Iz Kopra poročajo:

Snemali bodo nov film v Portorožu

Iz Kopra nam poročajo, da bodo že ta mesec začeli v Portorožu snemati nov film v jugoslovansko-italijansko-francoski koprodukciji. Z jugoslovanske strani bo pri snemanju filma sodelovalo slovensko podjetje «Triglav film» iz Ljubljane.

Glavni igralci bodo med drugimi Alica Valli, Yves Montand in Umberto Spadaro.

—«»—

Nezgode na delu

Med popravljanjem Ulice Campanelle v bližini Katinare, katero so v preteklih dneh posuli z drobnim kamenjem, je 51-letnemu Pietru Destalisu z Občin priletel v desno oko majhen kamen, ki pa mu je povzročil precej hudo poškodbo. Destalis je moral v bolnišnico in ker brez zdravniške pomoči ne bi okreval, so ga s prognozo okrevanja v 20 dneh pridržali na okulističnem oddelku.

Na ortopedskem oddelku pa so sprejeli 35-letnega Albina Trampuža s Konkonela, ki je pri gradnji stavbe v Ul. Canova vozil s prikolico opeko, kjer so jo pač potrebovali. Okoli 10. ure pa se je nekaj opek zvrnilo s prikolice in mu s precejšnjo silo padlo na desno nogo. V bolnišnici so Trampužu ugotovili verjetne kostne poškodbe, zaradi česar so ga pridržali s prognozo okrevanja v 10 ali 15 dneh.

Med delom pri popravilu ceste nedaleč od Stramarja pri Miljah se je ponesrečil tudi 56-letni Karlo Pobega iz Stramarja, ki se je zatekel v bolnišnico, kjer je ostal na drugem kir. oddelku. Okreval bo v 10 dneh.

—«»—

Aretiran tat

Agenti letečega oddelka kvesture so predvčerajšnjim aretirali njim že znanega 33-letnega Giovannija Franchinija s Scale Sante, ki je okoli 23.30 ukradel Fiat 500 last 27-letnega Sergia Piazza iz Istrske ulice. Franchini je tatvino priznal in tako je končal za rešetkami koronejskega zapora, kjer bo ostal do procesa.

—«»—

Kozarec v čelo med prepirom v gostilni

Med prepirom v neki gostilni na vogalu Ul. Timeus z Ul. Crispi je neki odjemalec, Pino po imenu, vrgel 42-letnemu Rihardu Belovcu iz Rocola kozarec v čelo in ker so ga drobci ranili po čelu, se je moral mož zateči z rešilnim avtom v bolnišnico, od koder pa so ga po nudeni zdravniški pomoči odslovili.

Izpred kazenskega sodišča

Zaradi nenamernega umora obsojena inženir in delovodja

Obsojena sta bila na 4 mesece zapora pogojno, vendar bosta morala še pred civilno sodišče

5. avgusta 1954 se je na stavbi, ki jo je tedaj zidalo gradbeno podjetje «Audoli in Frandoli» v Ul. D'Alviano, pripetila huda nesreča, pri kateri je umrl 27-letni delavec Romano Casalboni s Salita Promontorio. Casalboni je stal na oknu v petem nadstropju, in sicer pri 80 cm visokem zidu ter bi moral zalagati zaposlene zidarje z opekami in malto. Naenkrat pa je odletel v praznino in obležal ob vznožju stavbe. Vsakršna pomoč je bila zaman, ker je policijski zdravnik, ki je prišel na mesto, ugotovil, da je smrt nastopila zaradi izredno hudih poškodb v trenutku, ko je priletel na tla.

Pristojne oblasti so seveda uvedle preiskavo, ki se je končala s prijavo tožilstvu 51-letnega inž. Maria Frandolija iz Miramarskega drevoreda in 50-letnega voditelja del na gradbišču Giuseppa Padovana iz Ul. Manzoni. Obtoževali so ju, da sta nekaj ur pred dogodkom odredila odstraniti varnostno pregrado z okna, pri katerem je bil zaposlen Casalboni in s tem zakrivila smrtno nesrečo.

Meč sodno preiskavo pa so oba oprostili zaradi pomanjkanja dokazov, a ta razsodba ni zadovoljila ne obtožencev ne državnega pravdnika, ki je kot Frandoli in Padovan vložil priziv. Medtem ko sta hotela obtoženca doseči popolno oprostitev, pa je tožilec vztrajal pri tezi, da ju je treba spoznati za kriva obtoženega dejanja. S tem je tožilec dosegel, da so Frančolija in Padovana prijavili sodišču, kjer sta se morala sedaj zagovarjati.

Med sodno preiskavo so mislili, da je treba nesrečo pripisati samomoru, vendar so to tezo pokojnikovi sorodniki odločno zavrnili. Med procesom pa je sodišče spoznalo oba obtoženca za kriva obtožbe nenamernega umora in ju obsodilo na 4 mesece zapora ter tuči na povračilo škode sorodnikom umrlega delavca, katere višino bo moralo določiti civilno sodišče. Sodniki so nadalje priznali inž. Frandoliju in Padovanu pogojnost zaporne kazni.

Preds. Rossi, tož. Tavella, zap. Urbani, obramba odv. Morgera, odv. zas. stranke P. P. Poilucci

***

Ko je Aurelia Cion por. Riosa stanujoča kot ezulka v hotelu Ačria opazila, da ji je izginila zlatnina, je zadevo prijavila sodnim organom in izrazila sum, da ji je zlato uro, nekaj zlatih obeskov in pr

Ghibli je afriška burja

Razgovor z Borisom Pahorjem o njegovi afriški kroniki

Boris Pahor kot vojak v El-Ahiaru v januarju leta 1941

Kakor številni drugi Tržačani je tudi Boris Pahor eden zvestih obiskovalcev naše knjigarne. Zvesti obiskovalci, smo rekli, a s tem ne mislimo samo na tiste ljudi, ki pridejo kupit novo knjigo, kadar kje berejo ali drugače zvejo, da je izšla, ampak na krog ljubiteljev lepe knjige, ki jim je obisk knjigarne že prava potreba. To se pravi, da jim je knjigarna postala nekakšno shajališče, tako kakor je temu ali onemu shajališče kavarna ali bar. Gotovo, v našem primeru kulturno shajališče, kjer človek zve za izid nove knjige ali revije pa se obenem pomeni o zadnji gledališki predstavi, o koncertu ali slikarski razstavi.

Da bi čim bolj ugodili našim prijateljem, smo že lansko leto vpeljali navado, da povabimo avtorje novih knjig na podpisovanje svojih del. Letos smo že imeli tak »večer avtogramov«, ko je prof. Rebula podpisoval bralcem svojo novo knjigo. Tako smo se zdaj obrnili na prof. Borisa Pahorja, ki je rad pristal in bo v sredo, 17. t. m. v naših prostorih od 18. do 19. ure na razpolago svojim bralcem. «To vaše vabilo sprejmem toliko rajši,» nam je rekel, «ker mi je zelo pri srcu ljubezen naših ljudi do svoje knjigarne».

Zato da bo ob tej priliki še nekaj novega, smo povabili naše slikarje, da nam dajo za eno uro na razpolago vsak po dve svoji sliki za miniaturno razstavo. In tudi o tem smo vprašali Borisa Pahorja za mnenje, ko se je razpletel pogovor med knjigami in revijami.

— «Kaj se Vam zdi, prof. Pahor, ta zamisel o miniaturni razstavi?»

«Zelo imenitna se mi zdi, ker na svojstven način še bolj povezuje ljudi s knjigarno. In lepo bi bilo, da bi knjigarna iskala takšne, tako posrečene stike s svojimi prijatelji tudi ob drugih priložnostih, ne samo ob izidu nove knjige tržaškega avtorja. Ni nas namreč v obilici!»

— «Res je to in mi si obljubljamo, da bomo pogosto uvedli še marsikatero novost, ki bo še bolj poglobila vezi z občinstvom. A vendar, če dovolite, pripomnim, da smo prejeli dve domači deli skoraj hkrati.

«Da, in sijajno je to, čeprav ni do zdaj tega nihče poudaril razen simpatičnega poročevalca v «Tedenski tribuni»! No, saj ni, da bi si človek kvaril razpoloženje s tem, bolj je pomembna pri tem zavest nekega občestva o svoji stvariteljski zmožnosti. Posebno če pomislimo, da je ta naš tržaški trikotnik prava majhna provinca, tako gospodarsko, kakor kulturno».

— «Nedvomno imate prav. Kar bi pri tem bilo vredno pripomniti je izkustvo, ki ga imamo mi tukaj v knjigarni, da je kar presenetljivo, kako se ta naša «provinca» vneto zanima za dela svojih domačih avtorjev».

«Da, vem za to in reči moram, da je zelo razveseljivo spoznanje, da je med našimi ljudmi, kljub množici bralk in bralcev raznovrstnega žunda, tudi zelo številno občinstvo, z globokim smislom za človeško usodo, ki je prav zaradi teh, večkrat zelo preprostih in skritih ljudi, da ima človek svoje pisanje za vredno. Drugače bi bilo redno, disciplinirano sedenje pri pisalnem stroju, medtem ko se vsi pametni ljudje ukvarjajo z bolj stvarnimi posli, prav obupno poštetje».

— «Kako ste, kar se tega s svojim junakom. Jaz pa bi pri tem pripomnil, da se gre Bartol globokega in načitanega filozofa, da pa je menda njegova dušeslovna sposobnost spretna samo v strogo določenih problemih.! A zadosti o tem! Če sem to izrecno omenil, je samo zaradi tega, ker se ima Bartol za tržaškega človeka».

— «Kakšno pa je Vaše razmerje do Vašega dela, zdaj ko ga vidite v knjigi?»

«Stvar je takšna. Če bi hotel, kakor sem, da bi ta afriška kronika bila psihološki in zgodovinski dokument, bi razen kakšnih krajšav spet napisal knjigo tako kakor sem jo. A gotovo je, da bi se dalo snov prijeti s čisto drugačnega konca! Pred to dilemo sem stal, preden sem se lotil pisanja. Reči pa moram spet, da mi je šlo za dokument. Prav s tem, da pišem v tretji osebi, hočem poudariti, da so podobne križeve pote prehodili tudi številni drugi primorski fantje. In to tudi kar se tiče notranjih, duševnih izkustev».

— «Da, prav imate, večkrat je človek preveč ozek in ne more ločiti avtorja od dela, če ve, da je avtor bil v kraju, ki ga opisuje».

«Tako je. A čas bi že bil, da bi že malce odrasli in ne gledali vse z vaško mentaliteto. Berimo knjige in pustimo pisatelja ob strani! To pravim zato, ker je nekdo vzel kot moje sedanje misli in kot moje sedanje gledanje na svet mišljenje in čustvovanje mojega junaka na pesku! Prav, delo je avtobiografsko, a šestnajst let je menda zadosti, da se v nekom vse postavi na glavo; posebno če ima na dobrem takšno doživetje človeške vrednosti, kakršno je bil krematorijski svet. Ne istovetimo torej pisatelja s fantom, ki ga on opisuje!»

— «Dovolite še vprašanje. Kako da vas je zanimalo pisati o Afriki, ko pa ste bili priča, kakor ste ravnokar rekli drugim, dosti bolj tragičnim človeškim usodam, ki so od vas manj oddaljene?»

«Afrika? Vidite, to je morebiti zato, ker ne morem pozabiti njenega peska in njenih ljudi. Misel na puščavo mi je kakor zdravje, podoba nečesa širokega in čistega. Gotovo, muka so za telo tista goreča tla. A kaj si more človek, če mu je, ko da so ga za zmeraj očarala in ne bo miroval, dokler se ne bo povrnil tja in se prepričal, da niso bile podobe o dunah in oazah samo privid. Pa spoprijeti se z ghiblijem, afriško burjo, ki spremeni Saharo v rumeno apokalipso skozi dneve in noči. Pa spet pričakati svilnat zaton brez peščenega vihorja in sesti na pesek k Arabcu, da ti nalije iz samovarja sladkega čaja. Pisati o tem je kakor občutek vrnitve».

Tedaj sta se dva mlada človeka približala polici, ob kateri sva se pogovarjala in vprašala po neki knjigi. Boris Pahor se je vljudno umaknil; zdelo se je, kot da je malo v zadregi, da je tako odkril svojo skrito ljubezen.

S. LUPINC

—«»—

444 antičnih kovancev naprodaj

Znani numizmatični trgovini Leu iz Zuericha in Hess iz Luzerna sta sporočili zbiralcem starega denarja širom po svetu, da bodo sredi aprila letos v Luzernu prodali na dražbi 444 redkih starih kovancev, ki so za numizmatike prava slaščica.

Med najdražjimi omenjajo kovanec z glavo Apolona z lovorovim vencem (410—390 pred našim štetjem), ki so ga ulili v Amphipolisu in je menda vreden 30.000 švicarskih frankov.

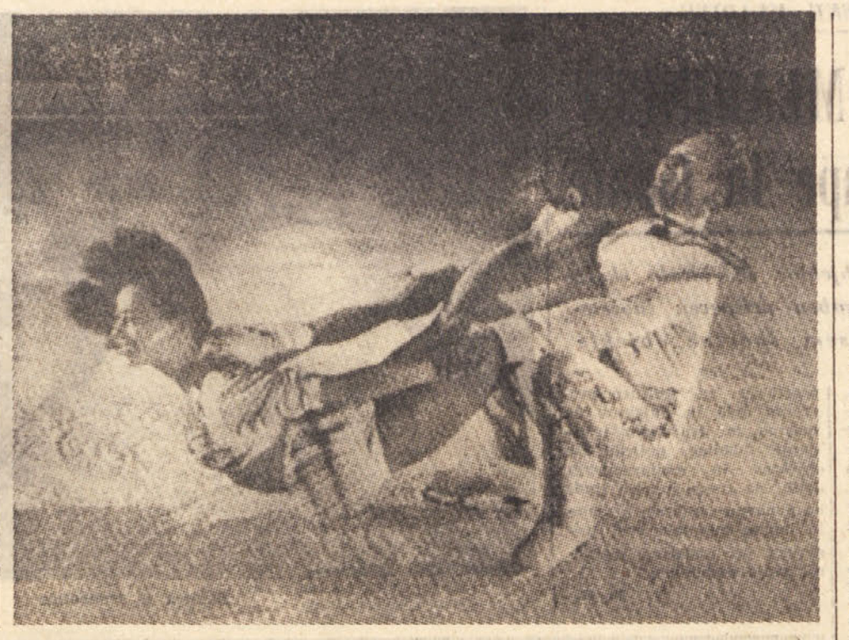

V POČASTITEV PISATELJEVEGA ŽIVLJENJSKEGA JUBILEJA

A. Ingolič: Tam gori za hramom

Pred tremi meseci je Anton Ingolič, priljubljeni slovenski pisatelj obhajal petdesetletnico svojega rojstva. V počastitev pisateljevega življenjskega jubileja je založba «Obzorja» v Mariboru, kjer je Ingolič do nedavno živel vsa povojna leta, izdala knjigo njegovih najboljših predvojnih novel. Knjigo, ki jo je s sodelovanjem avtorja uredil Mitja Mejak, je izšla pod naslovom *Tam gori za hramom*. In s to knjigo je založba na novo predstavila Ingoličevo predvojno novelistiko, ki bi sicer širšemu krogu bralcev ostala skrita po revijah.

Pred vojno se je Anton Ingolič, ki je dobro znan slovenskim bralcem, oglašal po mnogih naših revijah. Objavil je tudi več daljših proznih tekstov, med katerimi so posebno roman *Lukarji*, *Soseska* in *Splavarji* dosegli splošno priznanje. V svojih delih je Ingolič predstavil slovenskim bralcem dotlej neznani svet, svet štajerskih viničarjev, brezpravnih dekel in izkoriščanih hlapcev, ki jih izmozgavajo bogati veleposestniki, sleparski trgovci in nemškutarski meščani. In v teh opisih socialnih krivic je Ingolič ustvaril kvalitetna dela, ki so poleg obtožbe socialnega reda predstavljala tudi prave umetnine. Po osvoboditvi je Ingolič svoje pisateljsko delo krepko zastavil in napisal vrsto del. Z nekaterimi deli, napisanimi na aktualno tematiko, je bil morda Ingolič manj umetniško močan, zato pa toliko bolj realen in aktualen. Toda Ingolič je sedaj na višku svojih sil in po letih polnih vrvenja in nemirnosti, smemo tudi od njega pričakovati zrelih umetnin. Vendar pa tu o pisateljevem delu ne bi hoteli soditi. Ob Ingoličevem življenjskem delu izšla knjiga njegovih novel ima predvsem namen počastiti pisatelja in približati njegovo predvojno delo, raztreseno po revijah, tudi sedanjemu bralcu.

V knjigi *Tam gori za hramom* je zbranih enajst novel, nastalih v letih od 1938 do 1940. Čeprav so po vsebini sicer različne, so vendar uglašene na tematiko: v vseh obravnava pisatelj socialno in deloma tudi nacionalno problematiko naših ljudi na Štajerskem, problematiko, ki jo je dokončno rešila šele zadnja vojna. In v teh svojih kratkih delih je Ingolič tako plastično, prepričljivo, obenem pa tako umetniško dognano obdelal ta svet malih zapostavljenih ljudi, da ga je kritika upravičeno uvrstila «med protagoniste predvojnega socialnega realizma», kot je zapisal poročevalec na rob njegovi knjigi.

Knjiga *Tam gori za hramom* bo ponovno opozorila na idejne in umetniške vrednote Ingoličevega pripovedništva. Nobenega dvoma pa tudi ni, da bo ta njiga Ingoličevih novel pri naših bralcih ugodno sprejeta in da jo bodo vsi krogi bralcev radi vzeli v roke. Knjiga to nedvomno zasluži, saj so vsaj nekatera dela res vredna, da jih spoznajo vsi.

Sl. Ru.

—«»—

«Kulturni razgovori»

V Viteški dvorani v Križankah je bil prvi «Kulturni razgovor», kot so jih v raznih oblikah z uspehom uvedla že razna jugoslovanska mesta. Dvorana «Gledališča v krogu» se je izkazala za zelo primerno, a že pri prvi preizkušnji — za premajhno. Nad 250 ljudi je bilo preveč za mali prostor in kot drugod bo tudi pri nas že treba misliti na večjo dvorano, saj smemo upati, da bo že ta prvi uspeh razširil krog poslušalcev tudi izven kulturnih delavcev.

Na razgovorih je nastopil književnik Matej Bor, ki je v glavnem govoril o sodobni poeziji. Izbor Bora je bil dober, saj je znal pritegniti zanimanje poslušalcev, z nekaterimi duhovitimi odgovori pa je preprečil upad zanimanja. Zanimiva je bila njegova ugotovitev, da sta modernizem in tradicionalizem v sodobni poeziji kapitulacija pred XX. stoletjem. Treba je živeti samo v svojem času, pa ne bo nesporazumov. Navedel je primer francoskih šansonov. Surrealist Prévèrt je zapustil to stroju in šel med ljudi po «Jakobovi lestvici», kot je naziv lokala, ki se je proslavil s programom šansonov. Sodobna tehnika lirike ne izključuje, ampak jo popularizira. Podal je psihološke elemente modernizma. Osnova je antinacionalizem. Ustvarjanje pa je resnično le tedaj, če je razum arhitekt, ki gradi z intuitivnim svetom kot z materialom; razum je pogoj za ustvarjanje. Ni bilo razbrati, iz katerih razlogov zastopa tako stališče. Bor je dopustil pri istem pesniku različne obdelave in je za primer navedel Picassa.

Nato so sledila številna vprašanja, to tembolj, ker so vsa lahko anonimna. Za socialistični realizem je Bor odgovoril, da je teoretično premagan, praktično pa pri nas še obstaja in s tem zmanjšuje zanimivost prikazanega človeka. Zanikal je, da je moderno, kar je alogično; moderno je po Borovem tisto, kar je najboljše. Nekaterih delikatnih vprašanj se je Bor deloma rešil z duhovitimi strankami.

Ob zaključku si je zaželel, da bi vpraševalci diskutirali z njim. Pa to je ostala samo želja. Mogoče se bo to zgodilo prihodnjič, ko bo imel «Kulturni razgovor» Boris Ziherl o problemih sodobne kulturne politike.

F. S.

—«»—

Turneje

Milanski «Piccolo Teatro» se pripravlja na svojo uradno turnejo za l. 1957. Nastopal bo z Goldonijevim «Harlekinom, slugo dveh gospodarjev», ki ga je doslej igral 111-krat z zmagoslavnim uspehom v 39 mestih tujih držav — od Švedske do Južne Amerike in od Skotske do Jugoslavije. V sami Italiji pa je «Piccolo Teatro» s tem delom nastopil v 29 mestih še 124-krat.

Letošnja turneja milanskega gledališča se bo pričela 23. aprila. Ansambel bo nastopil v kakih 45 mestih Emilije, Toskane, Umbrije, Mark, Lacija, Abrucov, Kampanije, Apulije, Kalabrije, Sicilije in Sardinije. Med to turnejo, ki bo trajala čez dva meseca, bo «Piccolo Teatro» sodeloval tudi na festivalih italijanskega gledališča v Cosenzi in Lecceju.

Verjetno pa bo gledališče odšlo s «Harlekinom», ki ga je Giorgio Strehler obnovil, na kratko turnejo tudi v Tunizijo in Tripolitanijo.

Glavni igralec bo Marcello Moretti, sceno in kostume bo oskrbel Ezio Frigerio, glasbo pa bo priredil Fiorenzo Carpi. Poleg Morettija bodo nastopali: Lidia Alfonsi, Antonio Battistella, Franco Parenti, Antonio Pierfederici, Checco Rissone, Narcisa Bonati, Relda Ridoni, Marcello Bertini, Giulio Chazalettes, Raoul Consonni.

«Piccolo Teatro» pa se bo s «Harlekinom» udeležil tudi «Evropskih tednov» v nemškem mestu Passau v dneh 31. julija in 1. avgusta. Pogaja pa se še za nastope na drugih festivalih v inozemstvu.

25 let plodnega delovanja pri popularizaciji esperanta

Jugoslavija nedvomno spada med tiste države, kjer je mednarodni pomožni jezik esperanto naletel na plodna tla. K temu hitremu razvoju je vsestransko pripomogla socialistična skupnost, ki stremi za mednarodno sodelovanje in mirno sožitje med narodi.

Vendar to ne moremo v celoti trditi za tisti del Primorske, ki je bil l. 1947 priključen k Jugoslaviji. Tudi ta je namreč ena od številnih posledic petindvajsetletnega potujčevanja, ko je bilo Slovencem onemogočena vsaka javna uveljavitev na kulturnem področju. Ceprav se dela na ustanavljanju tovrstnih društev in na propagiranju esperanta, vendar je «Esperantsko društvo Nova Gorica» do sedaj edino obstoječe društvo na tem področju. Pionir tega delovanja na Goriškem je Jože Srebrnič iz Solkana, ki letos praznuje 25-letnico svojega udejstvovanja na tem področju.

O esperantu, kot važnem činitelju za mednarodno sodelovanje je prvič čital leta 1924 v tržaškem časopisu «Edinost». Prvi stik s tem jezikom je dobil leta 1929 ko sta mu prijatelja poslala iz Ljubljane «ključ» esperanta z malim slovarčkom. V študij pa se je najbolj poglobil leta 1939, ko se je povezal s svetovnim esperantskim združenjem (VEA), ki je tedaj imelo svoj sedež v Švici. Z oglasom v društvenem tedniku «Heroldo» je vzpostavil stike z mnogimi dopisniki v inozemstvu. Obenem je začel propagirati esperanto med solkansko mladino, ki se je zbrala okrog njega in se začela učiti novega jezika. Ker pa to fašistom ni bilo pogodu, so se morali sestajati tajno, največkrat ob bregovih Soče, kjer so tudi čolni dobili naziv v esperantskem jeziku. Zbral je okrog sebe tudi nekaj naprednih mizarjev, ki so uporabili mednarodni jezik za izmenjavo poklicno-strokovnih izkustev z mizarji drugih dežel. Leta 1936 je organiziral prvi ilegalni tečaj esperanta, ki ga je obiskovalo devet domačinov. V istem letu ga je obiskal esperantist iz Danske. Bil je komunist. Pri njem se je ustavil celih osem dni. Ko je odšel, so ga fašisti, ki so zvedeli za politično pripadnost gosta, zaprli. K temu so sledile preiskave na domu in dvoletno policijsko nadzorstvo. Omejiti je moral svoje delovanje ter dopisovanje z inozemstvom, ker so mu cenzurirali pisma. Tako so mu na pošti zaplenili lesorez, ki je predstavljal utemeljitelja esperanta. dr. L. L. Zamenhofa, in ki ga je kot slikar izdelal za koledar Goriške Matice, kjer je bil objavljen skupno s člankom o 50-letnici esperanta. Pozneje so ta kliše uporabili za izdajo jubilejnih dopisnic. Kljub pregnastvu je vedno nosil zeleno peterokrako zvezdo (znak esperantistov) dokler mu niso še to prepovedali. Zato si jo je ponovno nadel šele ob osvoboditvi. Solkanski esperantisti so bili med prvimi partizanskimi borci, trije izmed njih so darovali

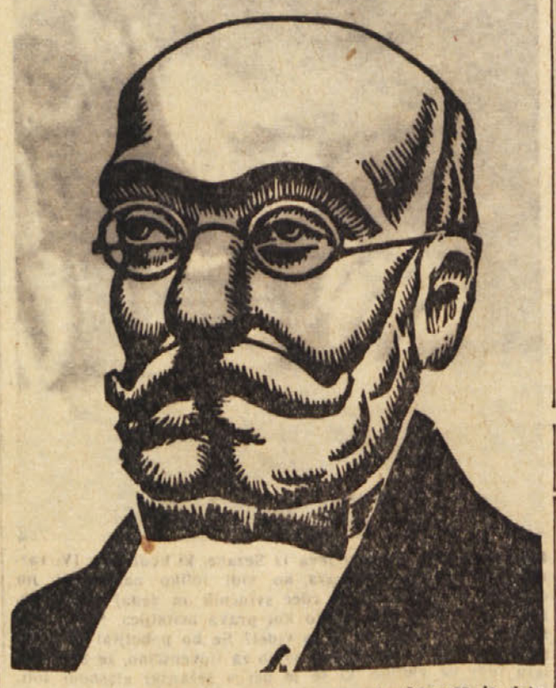

Dr. L. L. Zamenhof, utemeljitelj esperanta. Lesorez je delo slikarja - esperantista Jožeta Srebrnica

življenje za svobodo. Ko se je obnovilo esperantsko gibanje v Sloveniji, je pisal v Ljubljano in se je tako povezal s tamkajšnjim društvom. To je nadaljeval tudi po priključitvi, vendar zaradi pomanjkanja slovnic mu ni bilo mogoče organizirati jezikovnega tečaja vse do leta 1950. Temu tečaju so sledili še drugi, ki so poleg propagandnih razstav mnogo pripomogli k popularizaciji tega jezika.

Po več kot dvajsetih letih vsestranskih naporov mu je uspelo leta 1953 ustanoviti «Esperantsko društvo Nova Gorica», ki šteje sedaj 15 članov. Njihovo delovanje je otežkočeno, ker nimajo društvenih prostorov in ker so precej oddaljeni drug od drugega. Ker je posebno med mladino veliko število interesentov, bodo letos organizirali jezikovni tečaj v Novi Gorici, za kar so dani vsi pogoji in od česar si tudi obetajo pomladitev članskih vrst. Kaj radi segajo po številnih časopisih in revijah (La suda stelo, La Progreso, Contact itd.). Poleg tega čitajo tudi številne knjige med katerimi prednjačijo Biografija maršala Tita in «Jugoslavija in njeni narodi», ki po obliki in opremi spadajo med najboljše tovrstne izdaje. Srebernič je leta 1955 postal zastopnik svetovnega esperantskega združenja za Goriško. O njegovem nesebičnem dolgoletnem delu pričajo številni dopisi, stotine pisem, dopisnic in razglednic, knjig, časopisov in revij iz vseh delov sveta. S pisanjem člankov in pesmi ter prevajanjem domačih pisateljev v esperanto je prispeval svoj delež k popularizaciji Primorske širom po Jugoslaviji in v svetu.

Želja Srebrniča ob tej obletnici, kakor tudi želja ostalih goriških esperantistov je, da bi zelena peterokraka zvezda kaj kmalu «zasijala» tudi v ostalih središčih osvobojene Primorske.

A. O.

—«»—

Mednarodni kongres železničarjev esperantistov

Na Reki se bo od 11. do 17. maja letos vršil mednarodni kongres železničarjev esperantistov. Organizacijo kongresa so finančno omogočili mestni ljudski odbor Reka in sindikat železničarjev, dočim je direkcija železnic odobrila poseben popust. Na kongresu bodo sodelovali železničarji iz 20 dežel. Poseben užitek udeležencem kongresa bo nudil zelo pester program izletov v obmorske in planinske kraje. Kongres se bo slovesno zaključil v Postojnski jami. Pripravljalni odbor je že izdal uradni bilten, ki vsebuje vse potrebne podatke in pristopnico, ter si bo v počastitev kongresa prizadeval doseči posebni poštni žig z eksperantskim tekstom.

Ni ravno slučaj, da je mednarodna organizacija železničarjev-esperantistov določila, da se bo IX. kongres organizacije vršil v Jugoslaviji, na Reki. Poleg tega, da je Reka največje pristanišče Jugoslavije in važen industrijski center, imajo jugoslovanski železničarji bogato tradicijo v širjenju esperanta. V Jugoslaviji je bil od leta 1924 do 1931 sedež te mednarodne organizacije, kjer je izhajal tudi organ «La Fervojisto».

Naš tedenski pregled

Ikejeva doktrina in torba dolarjev

Prvi «rezultat» Eisenhowerjeve doktrine «za pomirjenje Bližnjega in Srednjega vzhoda» se že kaže, toda ne v smislu, kot si je to zamislil Eisenhower, ampak povsem obratno. Kralj Jordanije Husein je 10. t. m. prisilil predsednika jordanske vlade Nabulsija, da je z vso svojo vlado odstopil. Spor med Nabulsijevo vlado in kraljem se je že dalj časa kuhal. Vzrok temu je bila Nabulsijeva politika, ki je odklanjala politiko bagdadskega pakta in težila k tesnejšemu sodelovanju in povezovanju med Jordanijo, Sirijo in Egiptom. Ta «splošno arabska politična linija», pri kateri se je Nabulsi odločno zavzemal za neodvisnost Jordanije in izločenje vseh tujih predvsem zapadnih vplivov, kralju Huseinu ni bila pogodu, posebno mu ni bilo pogodu to, da je Nabulsiju prad kratkim uspelo razveljaviti anglo-jordansko vojaško pogodbo. Po Huseinovem mnenju je bila Nabulsijeva politika preveč arabska in levo usmerjena.

Po odstopu Nabulsijeve vlade je kralj Husein poveril mandat dr. Fakriju Khalidiju. Zaradi odpora vodstva stranke in zaradi tega, ker sta sodelovanje v Khalidijevi vladi odklonili tudi nacionalistična in komunistična stranka, je dr. Khalidi mandat za sestavo vlade zavrnil in po govoricah, ki so se širile včeraj v Amanu, bi bilo možno, da kralj Husein poveri sestavo vlade vojaškim osebnostim, pa čeprav je že poveril mandat za sestavo nove vlade bivšemu obrambnemu in notranjemu ministru v Nabulsijevi vladi Abdulu Halimu Nimri, ki je prav tako član narodne socialistične stranke. Ta mandat pomeni nekak kompromis, ker spada Nimr k Nabulsijevi stranki le da je predstavnik njenega desnega krila. V kolikor bi tudi to ne uspelo, bi Husein poveril mandat bivšima ministrskima predsednikoma Rifaju ali Saidu El Muftiju, ali pa, kot smo že rekli, vojski, vendar je že danes gotovo, da v Jordaniji ne bo mogel nihče sestaviti vlade, v kolikor ne bo užival podpore bivšega predsednika vlade Nabulsija. Isto velja tudi za morebitno vojaško vlado, za katero se zatrjuje, da ni preveč navdušena za prevzem tolikšne odgovornosti.

Poleg vseh štirih strank, ki so doslej sestavljale vlado, so se Huseinovim ukrepom postavile po robu tudi jordanske množice, ki so v četrtek in petek priredile številne demonstracije, tako da je morala vojska zasesti vsa mestna križišča in strateške točke, kar jasno kaže, da jim Huseinova zapadna politika ni preveč pogodu.

Vse drugačen odmev pa je imel ta dogodek v Washingtonu in Londonu. V Washingtonu sledijo razvoju v Jordaniji z zanimanjem in z zadovoljstvom, hkrati pa tudi z določeno zaskrbljenostjo zaradi morebitnih posledic Huseinovih sklepov in že računajo, da bi edinole vojska mogla razčistiti položaj. Odvisno je torej od jordanske vojske, nič manj pa tudi od stališča, ki ga bo v zvezi s tem zavzel Izrael, kajti vsak izraelski vojaški ukrep ob jordanski meji bi — po ameriškem mnenju — mogel položaj v deželi še bolj zaostriti.

V Angliji vlada približno isto razpoloženje kot v Washingtonu. V uradnih krogih so Huseinovo pobudo, ki skuša Jordanijo «privesti v okrilje zahodnega tabora», pozdravili, hkrati se pa zavedajo nevarnosti, ki jo taka politika lahko prinese in v Angliji se celo govori, da se je jordanska vojska že sporazumela z Nabulsijem. Značilno za te dogodke pa je, da v Londonu že pišejo, da se bo Eisenhowerjev odposlanec za Srednji vzhod James Richards, ki ga bivša jordanska vlada pred časom ni hotela sprejeti, lahko vrnil v Aman in primesel s seboj «torbo dolarjev». Isti tisk pa pri tem previdno pristavlja: «če bo šlo vse dobro».

Saragatova «doslednost»

Ko smo preteklo nedeljo govorili o obravnavanju agrarnih pogodb v okviru strank, ki sestavljajo italijansko koalicijsko vlado, smo rekli, da je za Saragata «obstoj vladne koalicije alfa in omega vse njegove dejavnosti». To je Saragat pokazal tudi v naslednjem tednu, ko je obravnavanje tega vprašanja praktično zavzelo glavno dejavnost parlamentarnih skupin Krščanske demokracije in italijanske socialdemokratske stranke. Sicer je v začetku tedna Saragat postavil Segniju nekak ultimat, naj parlamentarna skupina KD spravi sindikalista Pastoreja in njegovo skupino pod strankarsko disciplino, da ne bi vztrajali preveč pri svojih zahtevah, ker da mu sicer ne preostane drugega kot da poda ostavko v vladi. Toda to je bilo v sredo. Do petka pa se je mož premislil. Na zasedanju parlamentarne skupine KD, ki je bila v četrtek, je Pastorejeva skupina katoliških sindikalistov, ki šteje 20 poslancev, trdno ostala na svojih položajih in glasovala proti Piccionijevemu in Colombovemu poročilu, ali z drugimi besedami proti Malagodijevemu kompromisu.

Ko se je namreč po tem zasedanju, v petek, Saragat sestal z ministrskim predsednikom Segnijem, je izjavil, da je s sestankom «zadovoljen, močno zadovoljen» in da ne verjame, da bi ob glasovanju v zbornici prišlo do presenečenj. Sicer pa bi po njegovem mnenju to niti ne bila več zadeva vlade kot take, ampak «interna zadeva» Krščanske demokracije. Skratka, v petek je svojo izjavo ali bolje ultimat Segniju preklical, ker hoče sedanjo koalicijsko vlado za vsako ceno ohraniti pri življenju, pa čeprav se je že govorilo, da bi moglo priti do vladne krize že sedaj, pred velikonočnimi počitnicami.

Iz tega sledi, da so katoliški sindikalisti — skupina 20 demokrščanskih poslancev sindikalistov CISL — bolj do sledni od njega, ki si nadeva naziv socialista. Sicer pa se je Saragat pokazal za «spravljivega» do zahtev najbolj desnicarske stranke sedanje vladne koalicije že zadnjič, na zasedanju predstavnikov strank vladne koalicije, kakor se je pokazalo «spravljivo» tudi samo vodstvo, socialdemokratov in njihova parlamentarna skupina na četrtkovem sestanku, ko je v celoti sprejela poročilo o zasedanju in ni njena leva struja mogla sploh priti do besede, ker jo «strankarska disciplina tako veže, da se nobeno stališče levice ni moglo uveljaviti.

V zvezi s tem vprašanjem bomo omenili še to, da je bil v petek v Bologni sestanek vodstev zvez spolovinarjev in kmečkih delavcev, ki so včlanjene v CGIL. Na tem sestanku je bilo sklenjeno, da v kratkem obnovijo stavkovno gibanje. O tem se je govorilo tudi na včerajšnjem sestanku podobnih organizacij, ki so včlanjene v CISL in UIL, ki je bil v Genovi.

Zbližanje gledišč na konferenci v Londonu

V tem pregledu bi morali sicer govoriti še o zadevah v francoski severni Afriki in o zadevah v zvezi s Sueškim prekopom, toda zaradi pomanjkanja prostora bomo spregovorili le o zasedanju razorožitvene komisije OZN v Londonu, kjer je ožji odbor razorožitvene komisije začel v petek obravnavati atomsko razorožitev:

Debato o običajni oborožitvi so sicer v glavnem že zaključili, vendar se bodo nanjo ponovno vrnili, ker je ameriški delegat Stassen napovedal možnost, da bi zmanjšali običajno oborožitev in znižali vojaške proračune, kar je vodja sovjetske delegacije Zorin pozdravil z izjavo, da ta izjava «odpira vrata». Harold Stassen je predlagal naj bi v sporazumu dosegli odstotno zmanjšanje zalog orožja v vsaki deželi vzporedno z zmanjšanjem stevila vojakov. Prvo leto naj bi to zmanjšanje znašalo 10 odst., naslednje leto pa 15 odst. Francoski delegat Moch je prav tako predlagal, naj bi se najprej sporazumeli o zalogi orožja, katerega količino naj bi skrčili takoj, ko bi se zmanjšalo število vojske. Temu predlogu se je pridružil tudi britanski predstavnik Noble, ki je še pristavil, naj bi se vse države sporazumele o osnovnih vojaških enotah, nakar bi šele sledil sporazum, koliko enot naj bi za lastno obrambo ohranila vsaka država.

Sovjetska delegacija pa je zahtevala podrobnejša pojasnila o ameriškem predlogu, ki predvideva zmanjšanje števila vojakov in vojaških proračunov za 15 odst.

Glede tega ni toliko važno, do kod so se ali se bodo dogovorili glede odstotkov, bolj važne pa so bodrilne izjave iz krogov tistih dežel, ki so zastopane v ožjem razorožitvenem odboru in ki zatrjujejo, da je bilo v zadnjem mesecu na zasedanju zares pravo delovno in ustvarjalno vzdušje, ki daje upati, da bo ta konferenca pripomogla k zbližanju gledišč in zmanjšanju mednarodne napetosti.

F. U.

Prejeli smo

GLEDALIŠKI LIST. Drame Slovenskega narodnega gledališča. Letnik 34, št. 9. *John Boynton Priestley*, ODSTRANITE NORCA! in 35-LETNICA UMETNIŠKEGA DELA IGRALCA LOJZETA POTOKARJA.

DELOVNE AKCIJE JUGOSLOVANSKE MLADINE

LETOS BO NA TISOČE MLADINCEV ponovno zavihtelo krampe in lopate

Do sedaj je samo pri izgradnji 54 večjih objektov sodelovalo skoro en milijon jugoslovanskih mladincev - Pomemben prispevek inozemskih brigad - Letos bodo gradili predvsem športne objekte

Pred desetimi leti so v začetku aprila svečano začeli graditi največjo mladinsko progo Samac-Sarajevo, katero so dokončali proti vsakemu pričakovanju že v 7 mesecih in pol. S to akcijo je jugoslovanska mladina najbolje izrazila svojo voljo, da aktivno sodeluje pri izgradnji nove Jugoslavije. Če si ustvarimo kratek zgodovinski pregled, vidimo da so prve mladinske delovne akcije pričele mnogo prej, še pred koncem svetovne vojne. V času, ko je divjala huda narodnoosvobodilna borba proti okupatorju, so partizanske enote večkrat potrebovale mladinsko pomoč.

Velika dela, ki jih je zgradila v tem času jugoslovanska mladina, bodo še poznim rodovom pričala o njeni požrtvovalnosti in velikih obveznostih, ki jih je v teh težkih časih obnove uresničila. V tem času je jugoslovanska mladina zgradila 442 km železniških prog, med temi naj omenimo važnejše: Samac - Sarajevo, Brčko-Banovići, Niksič - Titograd, itd. Zgradila je veliko avtocesto Zagreb - Beograd, tovarno orodnih strojev v Železnikih, tovarno parnih kotlov in hidravličnih strojev v Zagrebu, tovarno za šamot v Arandjelovcu ter vrsto drugih važnih industrijskih objektov v Varešu, Zenici, Svetozarevu, Nikšiću in v drugih krajih, kjer je bilo treba modernizirati domačo zastarelo industrijo. Omeniti je treba tudi gradnjo številnih hidrocentral, kot so: v Vinodolu, Mavrovu, Jablanici, Vlasini, itd.

Podatki govorijo, da je sodelovalo samo pri izgradnji 54 večjih objektov 966.420 mladincev in mladink, od teh je na raznih zveznih in republiških akcijah sodelovalo 121.962 brigadirjev iz Slovenije. Pri teh številnih delovnih akcijah pa jugoslovanska mladina ni bila osamljena, ampak so ji priskočile na pomoč tudi številne mladinske skupine iz inozemstva. Skupno je sodelovalo 65 delovnih inozemskih brigad in skupin, ki so štele 5842 mladincev in mladink iz raznih držav: Alžira, Anglije, Avstralije, Avstrije, Albanije, Burme, Bolgarije, Češkoslovaške, Danske, Grčije, Egipta, Holandske, Francije, Zahodne Indije, Irana, Islanda, Indije, Italije, Irske, Južne Afrike, Kitajske, Konga, Kanade, Maroka, Martinika, Malaje, Madagaskarja, Madžarske, Norveške, Nemčije, Nove Zelandije, Poljske, Palestine, Republikanske Španije, Trsta, Švedske, Švice in Združenih držav Amerike. Inozemska mladina, ki je prišla v Jugoslavijo, si je želela spoznati jugoslovansko stvarnost in ko so se mladinci vračali v svoje kraje, so prinašali s seboj duha prijateljstva in bratstva, ki jih je spremljal skozi vse njihovo bivanje z jugoslovansko mladino. Pa tudi jugoslovanska mladina je sodelovala pri gradnji in obnovi v drugih državah. Njene delovne brigade so sodelovale na Danskem, v Belgiji, Holandski, Francije, Angliji, Izraelu, Poljski itd.

V prejšnjem letu so se pričele manjše akcije po vsej državi. Povečini je mladina gradila le. športne, kulturnoprosvetne in gospodarske objekte. Vsega skupaj so izvršili okoli 2000 del.

Tudi letos se mladina pripravlja, da nadaljuje s to tradicijo; predvsem bo treba pokazati mlajšim, kaj vse je prispevala prejšnja generacija pri obnovi in socialistični izgradnji nove Jugoslavije. Letos bo Ljudska mladina Jugoslavije predvsem organizirala in usmerjala sile v prihodnjih mesecih v gradnjo mladinskih domov, prostorov za kulturno-prosvetno delo in objektov za športno in društveno izživljanje mladine, poljedelskih objektov in melioracijskih delih. Na tisoče mladih ljudi bo ponovno zavihtelo krampe in lopate ter dalo svoj prispevek pri nadaljnji izgradnji svoje domovine.

M. B.

Deklica in trobentice (Foto Bubnič)

Vroče sonce pripeka na mladince, ko so gradili progo Brčko — Banovići.

POPOTOVANJE PO VELIKI REKI - «OČETU RENU»

Poleg starodavnega gradu bruha dim iz tovarniškega dimnika

Ren je bil pomemben v zgodovini: ob njegovih bregovih so se ustavili Rimljani, Karel Veliki je tu ustanovil svoje cesarstvo, Francija in Nemčija sta se dolgo borili za oblast nad to pomembno reko

Ob veliki vodni poti, ki povezuje Švico, Vzhodno Francijo in Južnozahodno Nemčijo z Nizozemsko in Severnim morjem, ob Renu, se srečata dva svetova: moderni svet s svojimi industrijskimi napravami in modernimi zgradbami in svet preteklosti s svojimi gradovi in s svojimi pravljicami. Potniku, ki se pelje ob tej veliki reki, bi se lahko zdelo, da živi v srednjem veku, ako ne bi videl na obeh straneh drveti vlakov in kamionov in če ne bi videl poleg starodavnega gradu bruhati dim iz mogočnega tovarniškega dimnika.

Ta mogočna reka, Vater Rhein, kot jo imenujejo Nemci, je bila pomembna v svetovni zgodovini. Ob njenih bregovih so se ustavili Rimljani preden so začeli prodirati v neraziskane nemške gozdove; videli so jih številni osvajalci v srednjem veku, tu je Karel Veliki ustanovil svoje veliko evropsko cesarstvo, ki se je po njegovi smrti sesulo v prah. Na njenih obrežjih so nastala mesta in samostojni gradovi, nastali so gradovi in stolpi roparjev, ki so neusmiljeno plenili tovore, ki so jih trgovci peljali po tej vodni poti, na njegovih obrežjih je nastala znana Porenska konfederacija, ki je stopila na stran Napoleona in ki je hotela prevzeti nadoblast v Nemčiji namesto Prusije. Republika Francija in Združena Nemčija sta se dolgo borili za nadoblast na tej reki, dežele so v preteklem in v tem stoletju večkrat menjale gospodarja in kljub današnjim lepim besedam zadeva še ni zaključena. Čeprav politični komentatorji govorijo o Balkanu kot o smodnišnici Evrope, se zdi, da je Porenje večja smodnišnica kot toliko obrekovani Balkan.

Izvir Rena se nahaja ob vznožju St. Gottarda nakar teče reka najprej proti vzhodu do Bodenskega jezera, nato pa proti zahodu do Basla, kjer se v velikem ovinku obrne proti severu in tvori za dobrih 150 kilometrov mejo med Francijo in Nemčijo. Pri Karlsruhe vstopi dokončno na nemško ozemlje, reže na pol velika industrijska in zgodovinska mesta, kot so Mannheim, Mainz, Koblenz, Koeln, Duesseldorf, Duisburg, nakar se obrne zopet proti zahodu in vstopi na nizozemsko ozemlje, kjer se razdeli v tri toke — Waal, Yssel in Lek, ki se izlivajo nato v Severno morje. Reka je dolga 1360 km, izmed katerih je kar 800 plovnih. V srednjem toku in v nižjem toku je reka široka okrog pet sto metrov in na njej plava cela vrsta tovornih in potniških ladij manjše tonaže. Na razdalji od Basla do morja, t. j. na razdalji 700 km ima reka le 250 metrov višinske razlike. Zaradi tega in zaradi izrednih možnosti, ki jih nudi tovorni rečni prevoz, je dobila reka tako velik vpliv že v preteklosti in pripomogla, da je zraslo tako veliko število mest in naselkov na njenih obrežjih.

Ren je zelo lep v delu od Basla do Karlsruha mimo Strassburga; na eni strani vidimo Alzaško nižino, na drugi pa vrhove in gozdove Crnega gozda. Tu živijo nekateri ljudje še po starem, pozimi je možno dobiti ženske in može pri domačem ročnem delu prav tako, kot so delali pred stoletji; lesene igrače, karakteristične stenske ure, izrezljane pipe so iz teh krajev. In še vedno živijo v srcih preprostega prebivalstva starodavne pravljice o palčkih in vilah, katerih je tako polna nemška mitologija. Seveda so ti stari običaji tudi dober vir turizma, kajti ne mine nedelja, da ne bi v kakšnem mestecu ali vasi praznovali kak starinski praznik, kot je n. pr. prodaja na dražbi za možitev godnih deklet, itd.

Nekatera mesta so starodavna, druga pa moderna. Karlsruhe je n. pr. le 200 let staro. V domačem gradu se nahaja plošča, na kateri stoji napisano: «Leta 1715 sem bil gozd, v katerem so živele samo divje živali; prišel je samotar, ki je hotel zase uživati ves ta mir; potem pa so prišli drugi ljudje, ki so zgradili vse to, kar vidiš. Leta 1728». Dandanes sploh ni več sledu o gozdu, povsod stojijo tovarniški dimniki in moderne večnadstropne zgradbe. Nekaj kilometrov vstran pa stoji Speyer s tisoč let staro katedralo, v kateri je pokopanih osem cesarjev. Na poti proti severu pridemo v Mannheim, mesto, ki je bilo v preteklosti last škofov in ki je dandanes ena izmed prestolnic nemške industrije, skupno z Ludwigshavenom na drugi strani reke. Ti dve mesti tvorita po velikosti drugo pristanišče na tej dolgi reki.

Nato vstopimo v najlepši del Renovega toka: v tako imenovani Wonnegau in Rheingau, kjer se nahaja domovina nemške mitologije in Nibelungov. Tu je Worms, ki se ponaša s tem, da je najstarejše nemško mesto. Na poti proti severu srečamo še Mainz in Koblenz. Ta dežela je zelo lepa. Na obeh straneh reke se dvigajo nekaj sto metrov visoki grički, ki so pokriti s trtami, ki dajejo po celem svetu znano rensko vino, ki je prav zaradi tega tudi zelo drago. Na obeh straneh reke so gradovi in stolpi, ki so stari stoletja. V majhnih mestecih, ki jih vidimo na obrežjih se dvigajo stolpi starodavnih cerkva, dvigajo se visoki zidovi mestnih trdnjav. Tu so se plemiči in meščani stalno bojevali. Tu pa tam srečamo mogočne carinske stolpe, ki vladajo nad reko: tovorni prevozi niso mogli mimo teh stalpov, ne da bi zanje plačali visoko carino. Vso to idilo pa kvari železnica, ki je speljana na obeh straneh reke. Izgled kvarijo tudi široke avtomobilske ceste prav tako na obeh straneh reke, kvari ga obilica modernih zgradb. Promet na reki je ogromen. Mogočni vlačilci vlečejo dolge kolone tovornih ladij v obeh smereh.

Poleg številnih mogočnih gradov, izmed katerih so nekateri že razpadli, se dviga mogočna skala Lorelei, ki je znana ne samo iz nemške mitologije, marveč tudi iz krasne Heinejeve balade. Reka teče tudi skozi sedanjo nemško prestolnico Bonn, v kateri se nahaja starodavna univerza in rojstna hiša velikega Beethovna. Že oddaleč dva mogočna cerkvena stolpa opozarjata na Koeln — kulturni center katoliške Nemčije, ki je bil v preteklosti in ki je še danes središče katoliškega odpora proti protestantski cerkvi. Severno od Koelna pa se slika popolnoma menja. Ren teče skozi ravnino, ob njenih straneh se dvigajo tovarniški dimniki. Tu smo v Porurju, stavbam na obali noče biti ne konca ne kraja. Nato pa zopet tiha kmečka idila od industrijskega srca Nemčije do nizozemske meje in zadnji kilometri mirnega toka do izliva v Severno morje.

Vse Porenje je turistično srce Nemčije in prinaša lepe denarce. Povsod je vse urejeno turistu na ljubo, zgrajeni so hoteli, urejeni so muzeji in gradovi, parki in starodavni plemiški gradovi, mogočne starodavne katedrale privabljajo milijone obiskovalcev. Turist ima na razpolago vse, kar si želi. Tu pa tam imajo folkloristične in umetniške prireditve. Kraj pri pečini Lorelei je izkoriščen v koncertne in operne prireditve na prostem. Poletje ob Renu je ena sama velika kulturna in turistična prireditev.

m. v.

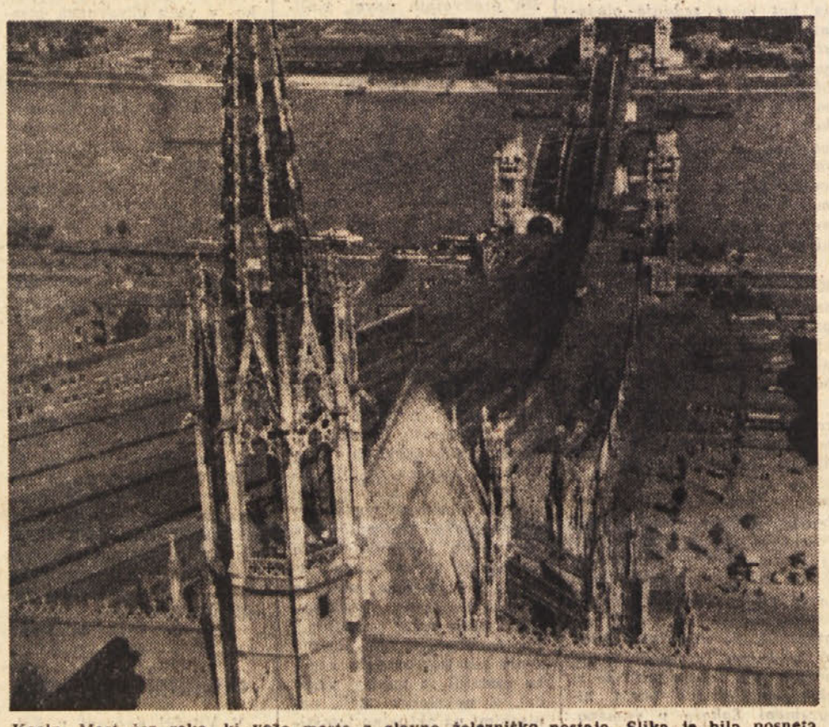

Koeln. Most čez reko, ki veže mesto z glavno železniško postajo. Slika je bila posneta z zvonika starodavne katedrale

Deklica in vrč

Pred mnogimi leti je bila na zemlji huda suša. Usahnile so vse reke, potoki in studenci, posušilo se je drevje, grmičevje in trava, ljudje in živali so umirali od žeje.

Pa se je odpravila neke noči deklica z vrčem v roki iskat vodo za svojo bolno mater. Iskala jo je in iskala, pa ni našla niti kapljice vode. Na smrt utrujena je nazadnje legla na polju v suho travo in zaspala. Ko se je zbudila, je segla po vrču, pa bi po nerodnosti skoraj razlila vodo. Vrč je bil poln. Čista, sveža voda je bila v njem.

Deklica se je razveselila in se je hotela odžejati, pa se je spomnila, da bi potem ne bilo dovolj vode za mater. Z vrčem v roki je stekla proti domu. Tako je hitela, da ni opazila psička na tleh. Spotaknila se je obenj, vrč ji je padel iz rok. Psiček je žalostno jecal. Deklica je segla po vrču, ker se je zbala, da je razlila vso vodo. Pa ni bilo tako. Vrč je stal na tleh, niti kapljica vode se ni razlila. Deklica, si je nalila vode v prgišče, psiček je polizal in je bil v trenutku veder in vesel. Deklica je prijela vrč, pa je opazila, da ni bil več glinast, marveč srebrn.

Stekla je z vrčem domov in ga dala materi. Ta pa je rekla: «Morala bom umreti, popij raje ti vodo!» In je hčeri vrnila vodo. Tisti trenutek pa je postal vrč ves zlat.

Deklica ni več mogla prenašati žeje. Že je hotela nastaviti vrč na suhe ustnice, ko je stopil v hišo popotnik in poprosil za požirek vode. Deklica je pogoltnila slino in dala žejnemu vrč. V trenutku se je pokazalo na vrču sedem velikih biserov, iz vsakega izmed njih pa je začel teči curek hladne, čiste vode.

Sedem biserov pa se je dvigalo više in više, dokler se niso ustavili visoko na nebu. Tam stojijo še zdaj: sedem zvezd Velikega voza.

KRIŽANKA

Vaza

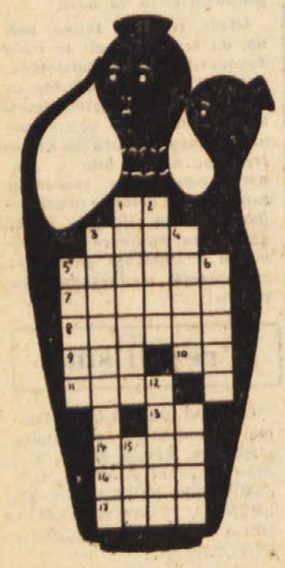

VODORAVNO: 1. veznik; 3. žensko ime, 5. mrko gledati, kujati se; 7. rešim uganko; 8. žensko ime; 9. nedoločni zaimek (množ.); 10. samoglasnik in soglasnik; 13. dva soglasnika; 14. predstavlja jo križanka; 16. velik grški junak; 17. ni stara.

NAVPIČNO: 1. kdor se ukvarja s keramiko; 2. žensko ime (junakinja iz slov. romana «Pod svobodnim soncem»); 3. državljan sosedne države; 6. oblika glagola imeti; 5. z njo hranimo svilopreslice; 4. grške boginje; 12. prihod na poziv; 13 a. nevestina oprava; 15. medmet.

Nataša mrcvari Ficka

10-letna Nataša Škrinjarjeva iz Sežane, ki hodi že v IV. razred osnovne šole, se zgraža, ko vidi toliko napak, ki jih dela naš Ficko. Vzela je rdeč svinčnik in sedaj popravlja. Pri tem se tudi drži strogo kot prava učiteljica. Si bo Ficko vzel kaj k srcu, ko bo to videl? Se bo poboljšal in bolje pisal? Nataša pa ni pridna samo za slovenščino, že kar lepo igra tudi na violino, ki se je uči v sežanski glasbeni šoli. Prav zares, da ta pridna Nataša zasluži lep pirh, pa naj reče potem Ficko kar hoče

FILATELISTIČNE ZANIMIVOSTI

Kolajna «Bonacossa»

Vsako leto izdajo v Rimu nagrado in kolajno «Bonacossa» za najboljšo športno znamko. Žirija je mednarodna in jo sestavlja 23 ocenjevalcev, ki si ogledajo vse športne znamke, ki so izšle v dotičnem letu v svetu pravzaprav le znamke tistih poštnih uprav, ki pošljejo znamke v oceno komisiji. Razumljivo pa je, da so poštne uprave zainteresirane, da so njihove znamke med nagrajenimi. Kolajno «Bonacossa» za leto 1955 je dobila republika San Marino za znamko za 10 lir, lilasto-roza barve, ki prikazuje drsalko na ledu in ki je bila izdana ob koncu leta 1955 v sanmarinski olimpijski seriji (Cortina 1956). Znamko je izdelal prof. Corrado Mancioli iz Rima, ki je prav tako dobil nagrado. V posameznih športnih kategorijah pa so dobile manjše nagrade naslednje poštne uprave:

Alegorija športa. Avstralija za znamko, ki je služila v propagandne, svrhe za olimpiado *Planinstvo:* Liechtenstein za znamko, ki prikazuje plezalca. *Lahka atletika:* San Marino za znamko (120 lir), ki prikazuje štafeto. *Težka atletika:* Islandija za znamko, ki prikazuje rokoborbo. *Avtomobilizem:* Monaco za znamko, ki je bila izdana ob priliki «Raylee de Montecarlo». *Letalstvo:* Francija za znamko, ki nas spominja na letalko Marise Bastiè. *Nogomet:* Španska Gvineja za znamko, ki prikazuje nogometno tekmo. *Veslanje:* Romunija za znamko, ki prikazuje ženski osmerec. *Kolesarstvo:* Posarje za znamko, ki nas spominja na svetovno prvenstvo v kolesarskem krossu. *Drsanje na ledu:* San Marino za znamko, ki je istočasno dobila prvo absolutno nagrado. *Telovadba:* San Marino za znamko, na kateri je upodobljen telovadec na krogih. *Sportne naprave:* Poljska za znamko, na kateri je prikazan novi stadion v Varšavi. *Motociklizem:* Češkoslovaška za znamko, ki je bila izdana ob priliki XXX mednarodne šestdnevne motorne dirke. *Plavanje:* Islandija za znamko, ki prikazuje skakalko. *Baseball:* Liberija za znamko, ki prikazuje srečanje v baseballu .*Odbojka:* Romunija nam prikazuje na eni izmed svojih športnih znamk moško srečanje v tem športu. *Košarka:* Poljska pa nam prikazuje žensko srečanje v tem športu. *Boks:* Liberija za znamko, ki prikazuje boksarski dvoboj. *Smučanje:* Liechtenstein, ki prikazuje tekmovalca v slalomu. *Ženski športi:* San Marino za že imenovano znamko, ki je dobila prvo nagrado. *Tennis:* Liberija za znamko, ki prikazuje srečanje v tenisu. *Streljanje:* Romunija za znamko, ki je bila izdana ob priliki evropskega strelskega prvenstva. *Jadranje:* San Marino za znamko, ki prikazuje tekmovalno jadrnico.

Kot vidimo je leta 1955 odnesla levji delež v teh nagradah republika San Marino. Zmagovita znamka je poleg prve nagrade odnesla še dve manjši nagradi. Jugoslavija ni izdala v letu 1955 nobene športne znamke. Če niso imeli ocenjevalci lahkega dela s tolikimi znamkami, kaj bo šele ob letu, ko bodo morali ocenjevati znamke, ki so bile izdane leta 1956, ko so številne države izdale celo vrsto znamk za olimpiado v Melbourneu. Tekmovanje za najboljšo športno znamko prireja revija «Sport-Phila» ob sodelovanju in podpori CONI.

Druga italijanska filatelistična revija «Il Collezionista- Italia Filatelica» pa je priredila med svojimi bralci anketo o najboljši in najlepši italijanski znamki v letu 1956; poudariti moramo, da je bila kvaliteta italijanskih znamk v preteklem letu slabša v primeri s prejšnjimi leti. Ob tem ocenjevanju moramo povedati še nekaj: Odgovore na anketo revije je poslalo le nekaj stotin bralcev - filatelistov, medtem ko revija trdi, da ima nad 25.000 stalnih bralcev na vsem svetu. Izid te ankete je torej le nekaj privatnega brez vsakršne oficialne vrednosti. Izbira pa je bila zelo lahka, zato so tudi izidi precej dobri. Za najboljšo znamko je bila ocenjena znamka za 25 lir, ki je bila izdana ob priliki VII. mednarodnega astronavtičnega kongresa, ki je bil v Rimu. To je zares najlepša italijanska znamka, ki je bila izdana lani. Osnutek za to znamko je napravil Corrado Mancioli, ki je dobil tudi nagrado za najlepšo športno znamko (San Marino 1955). Drugo nagrado je dobila znamka za 60 lir od olimpijske serije, delo istega slikarja, medtem ko je tretje mesto dosegla znamka za 25 lir, ki je bila izdana ob koncu leta ob priliki vstopa Italije v OZN (slikar Carlo Donati). Druge znamke so bile seveda od udeležencev ankete odklonjene.

Zdi se, da je poštna uprava v Vzhodni Nemčiji napravila že drugo napako v kratkem času. Vsi se še spominjamo afere, ki je nastala po znani Schumannovi znamki, na kateri so bile prikazane note drugega skladatelja. Poštna uprava je to napako seveda popravila in izdala novo znamko s pravilnimi notami. Pred kratkim pa je Vzhodna Nemčija izdala serijo znamk v počastitev 110-letnice ustanovitve znane tvrdke in na znamki za 20 pfenigov je prikazana zgradba sedanje tvrdke, ki ima na znamki kar 16 nadstropij. Z nemško natančnostjo so ugotovili, da stavba nima 16 nadstropij, marveč samo 14. Od tod protesti v nemškem tisku.

V Združenih državah Amerike je mlada nevesta dobila od poštnega ministrstva čudno poročno darilo: 150 neraba ljenih znamk po 3 cente in običajno poročno darilo. Vzrok temu je bilo dejstvo, da je nevesta poslala 150 znancem in prijateljem poročna obvestila, ta pa so ji bila vrnjena in je morala plačati kazen, ker so bile kuverte brez znamk. Znamke, ki jih je nevesta kupila so imele namreč na hrbtni strani slabo lepilo in so se odlepile same. Poštno ministrstvo se je hotelo tako oddolžiti nevesti.

V New Yorku je revija «Stamps» objavila seznam znamk, ki so bile v letu 1956 najbolj zanimive: na prvem mestu je egipčanska znamka, ki nas spominja na napad na Port Said.

Pariz mesto mladih slikarjev

Mnogi Parižani zatrjujejo, da se ima njihovo mesto zahvaliti za sloves svetovne metropole umetnosti predvsem enemu možu, in sicer Charlesu Le Brunu, dvornemu slikarju «sončnega kralja» Ludvika XIV. in prijatelju velikega Colberta.

Po povratku iz Italije je Le Brun odprl leta 1646 po italijanskem vzorcu slikarsko šolo, ki se je zaradi kraljeve gmotne pomoči kmalu razvila v umetnostno akademijo. Že po nekaj letih so se začeli zgrinjati z vseh koncev v Pariz mladi umetniki, ki so obiskovali iz leta v leto bolj slovečo šolo. Ta se je v 19. stoletju spremenila v «Ecole Nationale des Beaux-Arts» (državna šola lepih umetnosti) in si pridobila prvo mesto med evropskimi umetnostnimi akademijami.

Ficko piše

Dragi pri Morski!

Na, zdaj se še na Taša nad Mano znaša! Kaj bi tisto, če je kašna napakca, vsak človek gre-ši. Ali paso jih nardili Stavci v Tiskarni in jih ko Rektor ni videl. Inče jih ta ni videl ne morjo bit tako strašno velike. A ta na Taša vele raz Glaša: «Ta Ficko zabiti, bi jih moral dobiti, prav fejst po r..., ker se neče učiti! In naj bo bolj krotak, ko ma tolko Napak!» Taka je ta na Taša!

In tista Pika, je rekla, da povsod vtikam svoj Nos, inda jest nebom nič komandiral od nje, da ima ona Lasje ko če, inda je Moderno imet lasje ko od Konja Rjep, daje to strašno Lepo inda naj gledam rajši sebe, ki imam pej Jezik dolg ko od Krave Rjep, inda z njim opletam. In tudi naša Učenica nečko pravi, dasem zabit inda bom zaostal. Tako sose vsi primli z mano.

Samo teta Krlinca se je zjokala, ko je vidla vse to: «Ubogi Mulo, vsi oa zašpotavajo!» Sej! Če mi pride v roke tista Pika, ji bom ben pokazal od krave Rjep!

In Gušto! Je tudi rekel: «Tisto ni nič, tiste tvoje napakce. Naj kar sebe narprvo pogledajo, pri sebi in okoli sebe naj počistijo, potlej naj k drugim gledajo. Ma dokler pri njih vse Mrgoli od Napak, nej nečko molčijo. Zato, Ficko tudi ti, nečko molči in rajši kaj zapoj!» Tak je ta moj Gušto. In hodi v gim Nazjo! Ne pa tista Pika. In na Taša! Orko!

Spet napovedavajo mete Orologi Vihar na naši Opčini, in Potres! Je rekel Tonč Šapa da se vsak boji Volitev, kose ne ve kaj pride. Vsak, ki vlada ima narrajši pri sebi samo take, kimu zmerom dajejo Režon. In pri sejah si tudi lepo vsi dajejo Ražone in vse gre fino fajn. Zato se prej nič neve, kako bo.

Naš žepan je rekel, da ne more videt Par Tizanov. Saj to je vsak znal že prej, da jih nemore videt! Tudi drugi ne bi mogli videt par Tizanov, čebi tolko solz prelili zastran njih, kot jih je naš žepan. Njemu ni za zamerit. Bol pa takim, ki niso solz prelivali zastran njih pa se le ližejo županu.

Z slovenskega Raja je spet en List od Friel. Tine Remonika je rekel, dabi on grozno rad znal, čebo pej vsaj zdej prostor za Domačina, ko jih zmerom in povsod od Rivajo. «Seveda, domač človek je ko Gac, trdno v domači Zemlji, inse ne maje tako rad. Tak, ki je pa pri Friel Les, nanka ne tika Tli in nečko miglje in utreplje». Tine Remonika zna fino Godet na vse, tudi na Glavnik.

Te pozdravla

FICKO

Dopisi iz naših krajev

NEPRAVILNO KRMLJENJE SPOMLADI SE NA GOVEDU DOSTIKRAT HUDO MAŠČUJE

Živinorejec ugotovi zaloge sena, detelje, slame, silaže, pese in druge krme v začetku zime. Le tako lahko napravi načrt za zimsko krmljenje, ko hkrati tudi dožene, koliko živine bo mogel pravilno prekrmiti.

Lanska jesen je bila lepa. Izkoristili smo pašo; zagotovili smo si tudi zgodnjo pomladansko krmo in s tem skrajšali zimsko krmljenje, ker smo posejali repico, rž in inkarnatko. Tudi travnik na rebri smo dobro pognojili. Zdaj je že lepo ozelenel. Pridelali bomo zgodnjo krmo na njivah, pa tudi na travniku in pašniku, če se zima ne bo preveč zavlekla.

Januarja smo ponovno pregledali zaloge krme. Morda smo se ušteli. Tedaj smo obroke še lahko popravili. Ugotovili pa smo, da zalog ne bo dovolj do novine, marveč le še za štirinajst dni potem, ko se bo začela paša ali ko bomo začeli krmiti z zeleno krmo. Živina v dobri reji bo izkoriščala mlado krmo, ki vsebuje obilo beljakovin, za povečano molznost ali dobro prirejo. Shujšana živina pa se bo s to krmo v reji popravila, toda le tedaj, če bomo prešli od zimskega krmljenja na pomladno polagoma, ne pa čez noč. Nagel prehod povzroča razne prebavne motnje živali, ki se kažejo v slabem izkoriščanju krme.

Zaradi nepravilnega prehoda od zimskega krmljenja na pomladno nastopi mehko blatenje. Zato molznice ne dajo toliko mleka, kakor bi pričakovali, in oslabe, mlada živina pa ne prirašča, marveč celo hujša.

Prva pomladanska trava ima okrog 85 odst. — ali celo več — vode. Vemo, da mora 500 kg težka krava dobiti na dan najmanj 11 kg suhih snovi (sušina) s krmo. Moramo ji pokladati vsaj 70 kg zelene krme, da dobi v sami zeleni krmi dovolj suhih snovi. Toliko zelene krme mora požreti tudi na paši, da bo dobila občutek sitosti. Mlada zelena krma vzbuja živini tudi tek, zato je pač toliko požre, (70 kg ali še več), če je že dobi. Velike količine vode, ki jo žival dobi z mlado zeleno krmo, pa črева ne morejo v celoti vsrkati, zato odvajajo presežno vodo z blatom; zato je mehko. V vodi, ki gre z blatom, pa je raztopljenih mnogo hranilnih snovi, zato gredo v izgubo. Živina blati mehko tudi tedaj, če ne dobi dovolj vlaknin. Če ji torej pokladamo manj mlade trave zato, da ne bi dobila preveč vode, ji damo premalo vlaknin, pa dobi drisko.

Živina se kaj rada preobžre mlade trave, ki ji obtiči v vampu kot zbita kepa. Med krmo je bilo premalo vlaknin, zato je žival ni mogla prebaviti.

V deževnih pomladanskih dneh — in večkrat tudi v jesenskih mesecih — živino zlasti na paši večkrat napenja.

Večkrat je vzrok napenjanja nepravilen prehod od zimskega na pomladansko krmljenje. Živali največkrat napenja, če jim pokladamo spomladi ali jeseni večje količine mlade lucerne, detelje ali mlade sočne trave z močno pognojenih travnikov ali če jih na takšnih travnikih pasemo. Zlasti škoduje živini takšna mlada paša, če jo hlastno požira ob mrzlih jutrih ali večerih, ko je trava še rosna in mrzla. Takšna krma vsebuje prav malo sladkorja in škroba, zato se v vampu ne more razviti mlečna kislina. Sladkor je namreč najboljša hrana za mlečno-kisle bakterije, ki predelujejo v vampu sladkor v mlečno kislino, ta pa preprečuje razvoj plina, ki povzroča napenjanje. Pozneje, ko so rastline starejše in imajo več vlaknin ter sladkorja, te nevarnosti ni več.

Še na nekaj ne smemo pozabiti! Za mlečne in breje krave pa tudi za rastno mlado živino so velikega pomena rudninske snovi. Krava jih odda z vsakim litrom mleka 8 gramov. V izgubo gredo tudi rudninske snovi, raztopljene v vodi, ko jih žival izloča z blatom, če mehko blati. Tedaj živina potrebuje več živinske soli. Zato bomo morali dajati živini več rudninskih krmil, še preden bomo začeli pokladati zeleno krmo ali živino začeli pasti. Rudninska krmila pa bomo morali pokladati živini tudi potem, ker mlada zelena krma vsebuje mnogo beljakovin, tako da moramo krmo izpopolniti z rudninami.

Mehko blatenje, napenjanje in druge prebavne motnje nastopajo ne toliko zaradi prehitrega prehoda od zimske krme, ki ima več škroba in vlaknin, kakor pomladanska, ki pa vsebuje več beljakovin — marveč predvsem zato, ker mlada zelena krma nima dovolj vlaknin, sladkorja in škroba. Zato moramo ob prehodu od zimskega na pomladansko krmljenje predvsem paziti, da bomo mladi zeleni krmi dodajali vselej dovolj suhih snovi.

Kako bomo preprečili veliko gospodarsko škodo, ki jo utrpimo vsako leto zaradi nepravilnega krmljenja spomladi?

Pravilno ravna živinorejec, ki že pred pomladanskim krmljenjem poklada živini krmo, približno enako po sestavinah zeleni krmi. Takšna krma je dobra silaža, dalje pesa in dobro seno. Na vsakih 6 kg sočne krme, to je silaže in pese, pokladamo kilogram sena. S takšnim krmljenjem smo se že močno približali spomladanski krmi, kakršno bi morali pokladati, ne da bi nastopale prebavne motnje. Prehod na zeleno krmljenje tedaj tudi ni več tako težaven. Najprej bomo opustili peso, nato silažo in ju nadomestili z zeleno krmo, končno pa bomo še zmanjševali obrok sena ali slame.

Tudi na pašo moramo živino počasi navajati. Prve dni je treba pasti le pol ure, nato uro, pozneje po dve uri; hkrati zmanjšujemo obroke silaže in končno še sena. Opazovati moramo tudi, kako živina blati. Nekatere živali so občutljivejše. Ravnamo se po občutljivejših. Brž ko opazimo, da živali mehko blatijo, naj nam bo opomin, da ne smemo nuditi živini daljše paše ali ji povečati obrokov zelene krme v hlevu.

Če bi se zima zavlekla — česar se nam letos ni treba več bati — bi marsikomu primanjkovalo celo slame. Zato bo skušal čimprej preiti na zeleno krmljenje. Naj si priskrbi vsaj slamo; boljša je slama jarine kot ozimine. Dobro je tudi pozno košeno seno. Potrebno je, da ima suha krma mnogo vlaknin. Tudi nakup slame bo v takšnem primeru koristen.

Slabo krmljeni, oslabeli živini hiter prehod na zeleno krmo še zdaj bolj škoduje. Če takšna živina dobi močno drisko, jo zelo ščiplje in se stežka popravi. Od takšne živine ne bomo imeli koristi vse poletje. Zato moramo zdaj, pred pašo ali pred krmljenjem z zeleno krmo, živino v reji popraviti, da bomo mogli potem izkoristiti zeleno krmo. Pred samo pašo pokladajte po nekaj kilogramov slame. Živina jo bo rajši žrla, če boste slamo pošcropili s slano vodo.

Žival mora dobiti najmanj 2,2 kg suhih snovi na 100 kg žive teže. Tako bi morala 400 kg težka žival dobiti vsaj 9 suhih snovi, da ne bo imela prebavnih motenj. V mokri travi pa je komaj 15 odst. ali 5 kg 15 dkg sušine; zato bi morala 400 kg težka žival dobiti 60 kg zelene krme. To pa je precej preveč, saj bi s to krmo prejela preveč beljakovin, premalo škroba in zlasti preveč vode. Takšno krmljenje bi bilo tudi potratno, ker bi pokrmili preveč beljakovin, ne da bi imeli od tega koristi. Nasprotno, imeli bi celo škodo, ker bi živina obolela. Zato moramo torej skrbeti, da bo živina ob pomladanskem prehodu dobivala v krmi dovolj sušine; pokladajmo ji vsaj slamo, preden jo začnemo pasti. Če pa ji bomo pokladali v hlevu zeleno krmo, napravimo rezanico iz zelene krme in slame.

Na rudninska krmila seveda tudi ne smemo pozabiti. Krmila dajemo med otrobe, na dan vsaj 5 dkg in 3 dkg soli, mladi živini pa 3 dkg rudninskih krmil.

Inž. ERIK EISELT

STIVAN

Govori se, da se bo ribiško naselje kmalu pomnožilo za novih 120 družin. Res je treba te nesrečneže — ne moremo jih drugače imenovati — nekam namestiti. Dvomimo pa, če je to naselje za to najbolj pripravno. Prvi naseljenci, pretežno istrski ribiči, so prepuščeni dolgočasju na kopnem in imajo, kot sodimo, vedno večje domotožje. Čutijo, da so vedno bolj v napotje sebi in drugim. Mori jih brezdelje in enolično življenje. Kam pa bodo z novimi naseljenci? Imajo pravico do dela kot so ga vršili v svoji domovini. A isto pravico imamo tudi mi. Posledic zgrešene politike bi ne smeli nositi niti oni niti mi.

KMEČKI ŽENI USTREZNA IZOBRAZBA!

Nedeljski članek «Kmečka in delavska mladina se tudi mora izobraževati» je med drugim omenil tudi potrebo po gospodinjskih tečajih. S tem se je dotaknil vprašanja, ki ga je bil «Primorski dnevnik» nekajkrat načel, in je enako, če ne še bolj pomembno kot izobrazba moške mladine. Po naših pojmih je ta trditev pretirana, češ da je mož družinski poglavar in glavni član v gospodarstvu. Naloge, ki jih vrši kmečka žena, pa govorijo, da je dejansko ona duša hiše v moralnem in materialnem pogledu. Pa si malo oglejmo to zadevo, ki je v naših pogojih še posebnega pomena.

Izkušnje iz dveh svetovnih vojn so potrdile, da laže vodi gospodarstvo sama kmečka gospodinja kot pa sam gospodar. Premoženje so upravljale visokoodstotno uspešno in po sili razmer opravljale vsa dela ali pa jih vodile spretno in dovolj umno. Marsikatero gospodarstvo držijo na trdnih temeljih ne toliko gospodarjeve pridne roke, kolikor gospodinje vztrajnost, požrtvovalnost, podjetnost... Večkrat pa celo sloni vse na njenih plečih. Primerov ko «žena nosi hlače» — in jih dobro nosi — imamo tudi pri nas dovolj. Sicer je ona «nosila hlače» že pred tisočletji — takrat, ko je bila vodilni činitelj gospodarstva. Če je danes očetovsko pravo (patriarhat) ali očetovska oblast nad člani družine, je bilo takrat materinsko pravo (matriarhat). Danes jo za njeno dejansko vodilno vlogo v družini pooblašča njeno obširno področje, ki sega v življenje za hišnim pragom in pred njim. Za pragom vodi predvsem potrošnjo, pred pragom pa vrši funkcijo proizvajalke. In njeno poslanstvo v svojstvu matere, ki ga ne moremo z besedo nikdar dovolj opredeliti?! Pritiče pa ji tudi vloga učiteljice - vzgojiteljice. Dovolj težke naloge! In vedno težje. A povsod si jo želimo kot ženo «na svojem mestu», ali čimbolj usposobljeno, ker se nagonsko in razumsko zavedamo, da so na njenih rokah štirje hišni ali družinski vogali.

Vzemimo jo samo kot gospodinjo. Sodobna potrošnja je nekaj drugega kot je bila še nedavno. Naglo raste, ker so naše potrebe v vseh smereh vedno večje. To je tudi za kmečke gospodinje eno najtežjih poglavij in to iz dveh razlogov: ker so vmes materina čustva, ki jo spajajo z otroki in je treba za večjo potrošnjo tudi večjo proizvodnjo, sicer se gospodarska stabilnost združi. Vedno pa je laže povečati izdatke (potrošnjo) kot pa dohodke (proizvodnjo, zaslužek).

Pri povečanju proizvodnje ne odloča le pridnost. Tu se pri nas na splošno ne da več stopnjevati, ker je na splošno že dosegla svoje najvišje meje. Lahko smo se že prepričali, da je treba za dosego boljših letin seči tudi po drugih sredstvih. Pridni roki mora pomagati umna roka. Umna roka pa se poslužuje učinkovitih pripomočkov, ki nas vodijo v smotrno gospodarjenje, lajšajo delo in izvojujejo večji uspeh.

Za umno roko skrbi ustrezna izobrazba. Te pa ne dobimo mimogrede in zelo redki si jo znajo pridobiti kot samouki — s knjigami. Izobrazbo nam more najhitreje in najuspešneje posredovati živa beseda, a le takšna, ki ima za to tudi srce in dušo. Ta je naši kmečko-delavski ženi skrajno potrebna, in to brez odlaganja. Ona — in prav ona — se mora usposobiti za svoje odgovorno poslanstvo. Kot gospodinja, ki najbolj uspešno posega v gospodarstvo, naj se tudi ona seznani z vsem, kar je v zvezi z modernim gospodarjenjem. Tako je n. pr. z dansko kmečko ženo, ki se je že pred 70 leti začela izobraževati in usposabljati za svoj poklic na tečajih in šolah. Umno gospodinjstvo je bistveni sestavni del umnega gospodarstva. Tega se zavedajo vse napredne države.

Izobražena žena-mati bo znala pravilno uvajati svoje otroke v življenje in jim ne bo zamorila nagiba do prirode (zemlje) kot se to dogaja danes v obliki neprestanega tarnanja: «V zemlji je samo trpljenje...» «Ta kruh je najslabši...» «Ni vredno se mučiti...» «Poiščite si drug kruh...» Takšne in podobne besede klešejo v otroške duše, ki jim je dom vse, porazne pojme in predstave. Matere oziroma starši se ne zavedajo, da je takšna vzgoja neke vrste vzgojni zločin. Svojim otrokom želijo lepo usodo; želijo jih pripraviti za življenjsko borbo; ko bodo le-ti čez nekaj let telesno bolj razviti, se bodo starši zanašali na njihovo manjšo ali večjo pomoč pri kmečkih opravilih. Otroci se bodo pri tem kujali, bolje rečeno: se že kujajo in pomagajo le prisiljeno in nevoljno. Kdo je kriv? Preveč zvračamo krivdo na okolje (javno mnenje) in vse premalo na domačo vzgojo.

To je samo en primer, kako drago plačujemo, našo, zlasti ženino nevednost in kako napačna in protislovna je domača, predvsem materina vzgoja zaradi nevednosti. Res pomeni zemlja v naših razmerah trpljenje, slab kos kruha, in ni vredna muke. A zakaj? Takšna bo zemlja povsod in vse dotlej, dokler ne bomo vlagali vanjo svojih energij z večjim razumevanjem in večjo strokovno sposobnostjo.

Ali ni torej zahteva po ustrezni izobrazbi naše kmečke žene vsestransko utemeljena?

To poglavje je smatrati za nujno in poskrbeti za njegovo rešitev, ki naj bi imela svoj začetek v vzgoji ustreznega učnega kadra po takem učnem načrtu, ki bi bil prikrojen za naše razmere. Tudi o tem bomo ob priložnosti spregovorili.

MEDJA VAS

Končno je pokrajinska cestna uprava prevzela tudi našo pot proti Stivanu in jo bo asfaltirala. To bo edino pravilna ureditev zlasti strmih poti kot je ta. Drugačna ureditev ne more kljubovati razdiralnim učinkom vode, ki nam je stalno delala preglavice in otežkočila vožnjo.

Zdi pa se nam potrebno spet opozoriti na obsenčenje te poti, ki je tako izpostavljena poletnemu soncu. Kot smo že enkrat rekli, je gozdno in tudi nekatero sadno drevje (orehi) zelo potrebno tudi iz lepotnega razloga. Temu vprašanju bi morala posvečati več pozornosti zlasti občina, in to predvsem na področju tujskega prometa.

Želji Cerovčanov po vzpostavitvi poti med našo in njihovo vasjo na severni strani Grmade se pridružujemo tudi mi. Tako bi skrajšali povezavo z drugimi vasmi. Za to govorijo tudi razlogi tujskoprometnega značaja. Ta pot je izza prve svetovne vojne in gre sedaj malo čez jugoslovansko ozemlje. Upamo, da ne bo nikoli več služila v vojne namene.

DA BI PREPREČILI BEG KMEČKE MLADINE IZ VASI

ŠOLSKI VRT V VASI JE PRIPRAVNO UČILO

Vaška šola naj mladino nauči delati, delo ceniti in naj utrjuje ljubezen do domače grude

Zdi se mi, da mlajši rod malo ve, v kakšen namen je vrt pri vaški šoli. Starejši že vedo to, saj se spominjajo časov, ko so sami hodili v šolo, in jih je učitelj ob vsaki priložnosti peljal na šolski vrt, kjer jih je v naravi uvajal v skrivnostno življenje rastlin, jim kazal kako se vrtnim rastlinam pravilno streže, kako se presajajo, okopavajo, razmnožujejo in varujejo pred vsakovrstnimi škodljivci. Na vrtu so imeli pouk iz prirodopisa in kemije, kmetijstva in botanike, estetike in umnega gospodarjenja. Tam je bila učilnica, kjer se je kmečki otrok učil spoštovati in ceniti kmečko delo in kjer se mu je ljubezen do domače grude poglobila in utrdila.

Je pa bil takrat učitelj za tako delo tudi pripravljen. Zaradi tega je z lahkoto uporabljal šolski vrt kot pripomoček pri pouku. Saj so ga na učiteljišču naučili vsega tega dela. Znal je cepiti in saditi, obrezovati in okopavati, seznanil se je z rastlinskimi škodljivci in kako jih uničujemo, poznal je vse naravne zaveznike vrtnarja in sadjarja. Zato je lahko bil tak učitelj v vasi svetovalec mladim in starim sadjarjem, jim svetoval pri uvajanju novih sadnih in vrtnih sort, pri naročanju novih trsov in še marsikaj.

Danes je večina šolskih vrtov le za zasebno rabo tistega, ki stanuje v šoli, ali pa je zapuščena. Zelo redki so tisti, kjer tudi dandanes rabijo šolski vrt v učne namene.

Današnje razmere seveda niso več tako primitivne, kot nekoč. Marsikaj ni več za kmečkega otroka taka skrivnost, kot je bilo to nekoč. Zlasti v vaseh blizu mesta, in skoro vse vasi so danes mnogo bliže mestu, ko v vsako vas vozi že avtobus. Potem radio, televizija...

Vendar pa je nekaj kar je tudi dandanes potrebno. Na šolskem vrtu bi lahko prikazali vsa novejša odkritja v sodobnem vrtnarstvu, navajali bi kmečkega otroka na gojenje razne zelenjave, ki se pri nas še ni v taki meri uveljavila, v manjših količinah bi na šolskem vrtu gojili vso to zelenjavo da bi otrok spremljal ves razvoj rastline od začetka, od setve do dozoritve. Otroci bi se na šolskem vrtu naučili uporabljati umetno gnojilo, in kako se zelenjad spravlja. Na posebnem prostoru bi tudi poskušali gojiti kako novo vrsto žita, krompirja, trave in sadnega drevja. Šolski vrt bi moral biti vzornik in uvajalec intenzivnega kmetovanja.

Kako je mogoče zanemarjati tako učilo kot je šolski vrt? Spretnemu učitelju se samo ponuja. Nobena slika, še manj beseda, ne more pokazati tistega, kar more videti učenec v živi naravi. Kje more učenec bolje pokazati svojo sposobnost in spretnost kot prav na šolskem vrtu? Tam bo otrok zaživel, ne bo čutil tiste tesnobe, kot v učilnici. Na vrtu je v naravi, je v svojem elementu, postane z naravo, z zemljo eno...

Prav na šolskem vrtu se pri takem načinu pouka pokaže, kako je mogoče iz okvirnega učnega načrta izbrati za tisti kraj primerno učno snov, kako mora biti ves pouk prikrojen krajevnim razmeram, kako mora upoštevati krajevne potrebe in tudi krajevne nedostatke. Taka je sodobna šola, v katero je vdrlo živo življenje in ki pripravlja otroka za življenje. V taki šoli se otrok nauči ceniti delo, ga vzljubi in se nikoli ne sramuje delati.

Krivda, da pri nas ni tako, pa ni toliko pri učiteljstvu, kot na sistemu našega šolstva. Tudi ni tak način poučevanja predpisan. Kako naj bi si potem upal šolnik, kar sam od sebe uvajati nekaj tako novega? Morda bi tudi ne bilo tako velike zamere, če bi se kaj takega dogajalo v kraju, kjer niso slovenski otroci. V slovenski vasi pa bi utegnilo biti tako delovanje, ki bi poglabljalo ljubezen do domače grude, ki bi utrjevalo narodno zavest slovenskega kmeta, ki bi pospeševalo umno kmetovanje in s tem gospodarsko samostojnost, nezaželeno ali pa morda celo razlog za veliko zamero.

In zato so šolski vrtovi po naših vaseh zapuščeni, zato ti vrtovi ne služijo svojemu namenu.

ZVISIN

NABREŽINA

Stalno svetujete, naj bi se z večjo vnemo lotili zemlje. To bi v naši občini veljalo zlasti za one vasi, kjer je več obdelane, a precej zanemarjene zemlje (Mavhinje, Sempolaj, Praprot, Trnovca). Gotovo bi bilo to marsikomu v pomoč, zlasti delavsko-kmečkim družinam. A kjer sta razvajenost in potrata, bi to malo zaleglo. Naj so dohodki še tako veliki, kjer ni gospodinjstvo v redu in je zato treba v trgovino na pr. po radič, peteršilj in vse drugo, kar dajeta vrt in njiva, je zaman govoriti o pogojih za izboljšanje življenja.

Naše razsodne gospodinje, in tudi gospodarji, pravijo, da niso naše žene za svoje naloge pripravljene. Ne gre samo za kuhanje in šivanje, ampak še mnogo bolj za vprašanje pravilne ureditve življenja v mejah možnosti; gre za umno gospodinjstvo, ki zna pridobiti in pravilno izkoristiti dobrine; dobra gospodinja ne pozna le čuta za lepoto, ampak še bolj razliko med dobrim in slabim gospodinjstvom. In še marsikaj. Beremo, kako so naši moški mladini potrebni kmetijski tečaji. S tem se ujemamo, samo predlagamo predvsem dobro organizirane tečaje za naše gospodinje.

Med drugimi javnimi poslopji, bomo letos dobili v naši občini tudi dom za onemogle, ki jih je tudi pri nas vedno več. Dom bo občino sicer obremenil, a socialna dolžnost zahteva, da nudimo onemoglim bolj človeško življenje. Končno pa niso sami krivi svoje usode.

SLIVNO

V kamnoseški industriji je že nekaj mesecev kriza, a podjetja tekmujejo v iskanju novih kamnolomov. To kaže, da bo naš kamen ohranil v gradbeništvu svojo vrednost. Izvedenci so izsledili plast industrijskega kamna v jami (vdarini), v borovcih nad vasjo. Podjetje Gorlato je že postavilo potrebne naprave in napravilo pot. Želimo, bi bi naletelo na bogate zaloge industrijsko uporabnega kamna. V tem je kruh naših delovnih rok, sicer trd in skromen.

Pravijo, da nismo, kar se tiče kmetovanja, med zadnjimi. Tudi letos smo pravočasno poskrbeli za novo letino. Se marsikaj bi bilo treba storiti za zvišanje proizvodnje, a je treba za zaslužkom. Precej zemlje smo zadeteljili. Sicer ni to v gospodarsko zgubo, ker da detelja odlično krmo in izboljša zemljo. Bolj napredni in razgledani kmetje pravijo, da bi bil potreben naraščaju kmetijski pouk vsaj z večernimi kmetijskimi tečaji. Mladina, ki se zanima za napredek, bi na njih dosti pridobila. To je najmanj kar njej pritiče v njenem in občem interesu. Naša vas ima precej ugodne pogoje za preusmerjanje gospodarstva v donosne kmetijske veje. To bi se moglo doseči le z moralno in materialno podporo oblasti.

VIŽOVLJE

Čeprav vemo, da je občini znano stanje poti od nas do mosta čez avtocesto in ima v v načrtu njeno ureditev, vendar opozarjamo na nujnost njene ureditve. Odkar je uničena pot Sesljan - Cerovlje - Mavhinje, je ta pot vedno bolj prometna in bo na poletje še bolj. Takšna kot je sedaj ne sme dolgo ostati. Tujski promet in ta cesta si močno nasprotujeta. To je treba resno upoštevati.

Glede tujskega prometa se nam zdi potrebno omeniti še tole: Že od nekdaj so bili naši mostovži (ganki) in naša okna okrašeni z zelenjem in cvetjem. Mladenke so v tem tekmovale. Ta lepa navada se je še ohranila. A ne povsod in ne v zadostni meri. Naši domovi so vedno bolj izpostavljeni bližnjemu in oddaljenemu svetu in njegovi kritiki. Zato moramo toliko bolj skrbeti za red in čistočo ob svojih domovih in skrbeti s primernim zelenjem in cvetjem za njih čimbolj mikavno zunanjost. Naši bujni nageljni, rožmarin, gorečnice, vrtnice, naj bi poleg drugih cvetic krasili vsak naš dom. Tudi to je v interesu tujskega prometa in hkrati tudi v našem.

«Špašgrčki» in «samčki»

Vsako leto na cvetno nedeljo prodajajo naše okoličanke pred tržaškimi cerkvami oljčne vejice, okrašene z raznobarvnimi papirčki, ki gredo kar dobro v denar. S «proizvodnjo» oljčnih vejic se v glavnem ukvarjajo žene s Kontovela, nekaj manj tiste s Proseka. To je že stara navada, ki gre iz roda v rod in ki ima svoj izvor še iz časov ko so imeli na Kontovelu in Proseku še mnogo oljčnih nasadov. Toda v hudi zimi leta 1929 so oljke zmrznile in od takrat naprej so morali oljčne veje kupovati v Istri ali pa v Italiji.

Na Kontovelu skoraj ni hiše ki se ne bi ukvarjala s pripravljanjem oljčnih vejic. Na naši sliki vidimo Tončko Danev, ko pripravlja «špašgrčke», kakor pravijo na Kontovelu okrašenim oljčnim vejicam. V starih časih so «špašgrčke» nosili v cerkev možje, žene in dekleta pa večje «palme».

Na Proseku pa je drugače. Marija in Lilija Milič pripravljata «samčke» — tako imenujejo oljčne vejice — ker so te oljčne vejice pripravljene samo za «samce», za može. Kontovelci pravijo, da je njihova beseda «špašgrčka» pravilnejša, in sicer zato, ker izhaja iz besede «iti na spas» in so možje po maši odšli po vasi s «špašgrčki» v roki. — «Špašgrčki» ali «samčki» — to je danes pač vseeno. Glavno je, da bodo šli danes dobro v denar, saj si bo marsikatera družina s prodajo oljčnih vejic zaslužila toliko, da se bo pri mesečnem obračunu nekaj poznalo.

MARIO MAGAJNA

TRANSADRIA d. d.
TRST - Sedež: Ul. Cicerone 8, II
Telefon: Ul. Cicerone 30214
Scalo Legnami 96-715
IMPORT-EXPORT
vseh vrst lesa
trdih goriv
in strojev
za
lesno industrijo

A. BRANDOLIN S.p.A.
TRIESTE VIA S. MAURILIO 3 TEL. 96-715 - 45-720
METALLI E ARTICOLI SANITARI

Slovenski trgovini Franc Udovič
TRST - UL. MAZZINI 46 in na TRGU PONTEROSSO 5
nudita vsakovrstno modno blago po najnižji ceni
in se priporočata.

IMPEXPORT
TRST, UL. C. BATTISTI STEV. 23 - I. NADSTR.
Telefon 44-208 Telegr: IMPEXPORT - TRIESTE
UVAZA:
Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material
IZVAZA:
tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje
SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

Mehanična delavnica in črpalka bencina AGIP
Simič Marij
OPČINE - Narodna ulica 48
PREDSTAVNIŠTVO motociklov „Cimatti" in „Nassetti"
S temi motocikli se lahko vozi brez patenta in evidenčne tablice Dobite tudi nadomestne dele

Ribarič Ivan
IMPORT • EXPORT
VSEH VRST LESA IN TRDIH GORIV
TRST — ULICA F. CRISPI 14 — TEL. 93-502
ULICA DELLE MILIZIE 19 — TEL. 96-510

TVRDKA
JOŽEF SILA
UVOZ IZVOZ
VSAKOVRSTNEGA LESA ZA PREDELAVO IN KURJAVO TER JAMSKEGA LESA
TRST - Ulica F. Filzi štev. 23 - Telefon 37-004

«IGNIS»
ŠTEDILNIKI NA ELEKTRIKO IN PLIN
HLADILNIKI
BOILER ZA GRETJE VODE
Obiščite nas v italijanskem paviljonu na Zagrebškem pomladanskem sejmu

«RIBER»
PRALNI STROJI
Obiščite nas v italijanskem paviljonu na Zagrebškem pomladanskem sejmu

BEOGRAJSKI MEDNARODNI VELESEJEM
Tehnika in tehnične pridobitve
23. avgusta - 2. septembra 1957
Izrecno trgovinski značaj beograjskega velesejma prispeva k boljšemu razvoju splošne izmenjave blaga, k izmenjavi tehničnih izkušenj in k mednarodnemu sodelovanju.
Udeležite se in trgujte na beograjskem velesejmu — oknu proti Vzhodu in Zahodu!
Informacije: Technolloyd, Viale Caldara 25, Milan

Goriško-beneški dnevnik

Skupni proglas tržiških sindikalnih organizacij

Pojutrišnjem protestna stavka v tržiških industrijskih podjetjih

Delavcem doslej niso izplačali že za okoli 100 milijonov lir mezd

Pred dnevi so se vrnili iz Rima predstavniki treh sindikalnih organizacij, ki so se z osrednjimi vodstvi posvetovali glede stavke v CRDA v Tržiču. Včeraj pa so se predstavniki treh sindikalnih organizacij ponovno sestali in poslali na prebivalstvo Tržiča in pokrajine proglas s pozivom na protestno stavko v torek med 15. in 17. uro. Proglas se glasi:

«Poziv sindikalnih organizacij k solidarnosti. Meščani, delavci, delavke Tržiča! Vsi poskusi notranje komisije, sindikalnih organizacij, ustanov, zvez in političnih strank ter osebnosti, da bi prišlo z ravnateljstvom CRDA do pravične rešitve spora z električnimi varilci, so bili zaman. Električni varilci že 40 dni stavkajo, med tem časom je bilo suspendiranih 1.600 delavcev. To je paraliziralo proizvodnjo v ladjedelnici in povzročilo, da delavcem ni bilo izplačanih okoli 100 milijonov lir za mezde. Obenem je povzročilo hude posledice za gospodarstvo Tržiča in vse pokrajine.

Meščani, delavci!

Sindikalne organizacije, zavedajoč se žrtev sindikalne borbe za delavce CRDA in gospodarstvo naše pokrajine, obsojajo pred javnostjo stališče ravnateljstva.

Sindikalne organizacije po proučitvi položaja, ki je nastal zaradi zavračanja zmernih zahtev električnih varilcev razširjajo sindikalno borbo in pozivajo k sodelovanju in solidarnosti tudi ostale kategorije delavcev CRDA in meščane. V ta namen so proglasile v torek 16. aprila protestno stavko, ki bo trajala od 15 do 17. ure. K stavki se pozivajo vse kategorije delavcev vseh tržiških tovarn, sodelovali pa bodo tudi delavci CRDA iz Trsta in Milj.

Proglas se zaključuje s pozivom k solidarnosti in udeležbi na protestnem zborovanju, ki bo v torek ob 15.30 v letnem kinematografu Azzurro v Tržiču.

—«»—

IZ SOVODENJ

Seja obč. odbora

V torek se bo sestal občinski odbor v Sovodnjah pod vodstvom župana tov. Jožeta Češčuta. Razpravljal bo o nekaterih upravnih vprašanjih. Ker se bližajo velikonočni prazniki, v tem tednu ne nameravajo sklicati občinske seje.

—«»—

IZ STANDREŽA

Stranske poti naj popravijo

V Standrežu so pred dnevi popravili trg pri Molarci. Cestišče so asfaltirali, vendar bi bilo treba postaviti tudi cementni rob, da bo delo končano. Sedaj je v vasi glavna pot urejena. Toda s tem vprašanje cest v Standrežu še ni rešeno. Zlasti stranske poti so potrebne nujnega popravila. Nekatere ceste, ki so precej strme, je dež tako spral, da so preprežene z grabni, ki bi jih bilo treba zasuti.

Vreme nam je povzročilo precej skrbi. Dežja je odločno preveč. Te dni se je rast zavlekla tudi zaradi mraza. Marsikateri kmet bi moral že kaj posejati ali pa dokončati začeto delo, toda dež mu je to preprečil. Predvidevali smo zgodnjo pomlad, toda sedaj se je vse nekam zakasnilo. Spargeljni bi morali biti za veliko noč že v polnem razmahu, pa jih je prav malo.

Veliko preglavic nam povzroča huda konkurenca zgodnje zelenjave iz Italije, ki jo pri nas prodajajo po nizkih cenah. Zadnje čase pa se je k temu pridružilo tudi prodajanje zelenjave, ki jo prinašajo prebivalci s propustnicami.

—«»—

IZ DOBERDOBA

V tem tednu namestijo popravljeno črpalko

Vse kaže, da bo nova črpalka doberdobskega vodovoda, ki so jo pred časom poslali v Gorico na temeljito popravilo, v tem tednu nadomestila staro zasilno črpalko, ki je sedaj v rabi. Nekatere dele so napravili nove, tako da se črpalka ne bi smela več pokvariti. Predstavniki občine menijo, da bo s tem popravilom črpalka lahko preskrbovala Doberdob in Poljane z vodo, dokler ne bodo napeljali novega vodovoda. Medtem ko stara črpalka ne more spraviti vode tudi v Poljane in v višje ležeče hiše SOLVAY, bo nova v celoti zadostila potrebam.

—«»—

«Seme nasilja»

Film «Seme nasilja», ki ga te dni predvajajo v kinematografu «Corso» v Gorici je film o katerem so se vsepovsod razvnele prave polemike in katerega predvajanje na beneškem festivalu je bivša poslanica ZDA prepovedala. To je filmsko delo, v katerem je brez pridržkov dano gledalcu spoznati tudi tisto plat ameriškega velemestnega življenja, ki jo skušajo onstran morja nekateri prikriti.

Namen filma je bil v tem, da opozori ameriško javnost na nekatera nevarna in dopustljiva dejstva, na katere lahko človek naleti v ameriškem življenju in ki se ljudem predvsem onim vajenim na mirno in provincialno življenje zdijo skoraj nemogoča, Tudi mi ki živimo v starem svetu le težko o tem sodimo ker nam je skoraj nemogoče vzporediti spomine na naša šolska leta z divjimi prizori, ki jih vidimo v filmu «Seme nasilja».

Vsebina ni morda nekaj svojevrstnega. Gre za učitelja, veterana iz druge svetovne vojne, ki je nastavljen na neki šoli za prevzgojo mladine. Solo obiskujejo že bolj odrasli učenci iz revnejših slojev, mladeniči zgolj prepuščeni velemestni džungli že od rane mladosti. Ti se skušajo upreti učitelju «ki se vtikuje v njih zadeve». Končno po dolgih medsebojnih borbah uspe učitelju, da razkrinka poglavarja, da iztrebi iz družbe mladih seme nasilja.

Velika vrednost tega filma je tudi v potankosti s katero je bila zgodba izoblikovana. Značaji so dobro izdelani, čeprav bi lahko ugovarjali režiserju, da je osebnost učitelja (Glenn Forda) preveč močna, preveč popolna. Vsekakor pa je režija (Richard Brooks) izredno dobra in igra takšna, da v marsikaterih prizorih doseže popolnost.

—«»—

Ob podaljšanju trgovinskega sporazuma

Trgovci morajo vložiti prošnje do 30. aprila

Kakor smo že javili je ostal trgovinski sporazum med Italijo in Jugoslavijo podpisan v Rimu 31. marca 1955. leta, v veljavi do 31. marca prihodnjega leta. Nobena od zainteresiranih strank se sporazumu ni odpovedala v času, ki ga predvideva sam sporazum.

Ministrstvo za zunanjo trgovino v Rimu sporoča, da veljajo še vedno ista določila za nadaljnje trgovanje v okviru tega sporazuma, zaradi tega morajo vsi oni zainteresirani vložiti prošnje za uvoz in izvoz blaga v sosedno državo na Ministrstvo za zunanjo trgovino — Generalno ravnateljstvo za uvoz in izvoz v Rimu in sicer od 13. do 30. aprila.

Med artikli, za katere je potrebno dovoljenje ministrstva so, goveje in telečje meso, goveda, svinjsko meso, prašiči, konji za delo in za zakol, pivo, krompir, cement, kože, opeka in drugo. Nekateri izmed omenjenih artiklov in še drugi kot ribe, vezane plošče itd. bodo dodeljeni trgovcem nabavljalcem dvakrat.

—o—

DEŽURNA LEKARNA

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Soranzo, Korzo Verdi 17, tel. 28-79, do 12. ure pa je odprta lekarna Sv. Justa, Korzo Italia 102, tel. 31-52.

Seja števerjanskega občinskega sveta

Brezposelni delavci popravijo občinske poti

Prefektura je zanje namenila zimsko pomoč v znesku 500.000 lir - Sestali so se člani bolniške blagajne

Prejšnjo soboto so imeli v Števerjanu občinsko sejo, na kateri so razpravljali o vrsti važnih točk dnevnega reda. Najprej so razpravljali o znesku 500.000 lir za zimsko pomoč, ki ga je prefektura namenila brezposelnim delavcem števerjanske občine. Svetovalci so sklenili, da se zimska pomoč brezposelnim uporabi za njihovo začasno zaposlitev pri popravilu občinskih poti. Sklenili so popraviti pot po Ščednem, v Grojni, od pokopališča proti Koršiču in staro občinsko pot po Močilih. Skupno s popravilom te poti bodo na nekaterih mestih položili betonske cevi, da se bo deževnica odtekala pod cestiščem.

Dalje so razpravljali o odkupu dveh parcel za gradnjo osnovnih šol na Kakencah in v Jazbinah. Medtem ko so se za Jazbine že domenili, obstajajo za odkup parcele za šolo na Kakencah še nekatere težkoče.

Nekaj dni poprej so imeli člani vzajemne bolniške blagajne prvi občni zbor. Razpravljali so o nekaterih najnujnejših vprašanjih. Predvsem so prisotni izkazali nezadovoljstvo zaradi zdravnika, ki je določen za števerjansko občino. Vaščani so se pritožili, da so zdravnika nekajkrat poklicali po telefonu zaradi nujnih primerov, toda ga niso našli, enkrat pa je prišel s precejšnjo zamudo. Zaradi takih nepravilnosti se je že dogodilo, da so nekateri člani poklicali zasebnega zdravnika. Nekateri so se tudi pritožili, da se upravni odbor bolniške blagajne, ki je sestavljen iz petih članov, še ni nikoli sestal. Seje bi bile nujno potrebne, da bi odborniki posredovali, kadar se pojavijo prepreke v delovanju te važne ustanove.

—«»—

AVTOBUSNA PROGA SOLKAN - GORICA

Postaji tudi v severnem delu mesta

Avtobusni promet med Solkanom in Gorico vzdržujeta podjetji «Avtopromet» iz Solkana in Ribi iz Gorice. Avtobusi obeh podjetij vozijo na isti progi, ki pelje po Svetogorski cesti in čez solkanski blok. Razlika je samo v tem, da se avtobusi podjetja «Avtopromet» v obeh smereh ustavljajo na Catterinijevem trgu (Medaglie d'oro) in na Travniku, medtem ko se Ribijev avtobus ustavlja samo pred pošto. Za potnike, ki prihajajo iz Solkana je veliko bolj primeren avtobus «Avtoprometa», ki se ustavlja na dveh postajah (končna postaja za oba je pred Ribijevo garažo), ki sta primerni za tiste, ki so namenjeni v severni in vzhodni del mesta. Prav tako velja tudi za povratek. Nas ne zanima, zakaj se Ribijevi avtobusi ne smejo ustavljati na omenjenih dveh postajah. (Lahko si vzroke tudi predstavljamo, če se spomnimo na hude boje, ko je mestni avtobusni promet prevzelo podjetje ATA). Zanimajo pa nas posledice te prepovedi. Na omenjeni progi se vozijo tudi starejši ljudje, ki morajo na avtobus k pošti, da se potem peljejo v Solkan, ali pa se morajo jugoslovanski državljani peljati prav do pošte in se vrniti celo peš v severozapadno četrt, če nimajo lir za mestni avtobus. Ukrep je namreč dvorezni nož, ki prizadene tudi preprosto prebivalstvo in ne samo Ribija. Po našem mnenju naj se vprašanje reši v korist potnikov.

—«»—

IZ ST. MAVRA

Smrt kmeta

V tem tednu smo imeli v naši vasi en smrtni primer. Med delom je krava močno ranila 73-letnega spolovinarja Giuseppa Josia iz St. Mavra. Zaradi hudih notranjih poškodb so ga odpeljali v bolnišnico, kjer je kljub zdravniški pomoči kmalu izdihnil.

—«»—

— KINO —

CORSO 14.30: «Seme nasilja», G. Ford, A. Francis, v metroscopu.

VERDI. 15.00: «Opoldan... pola strahu», D. Martin, J. Luis, v vistavisionu in v barvah.

VITTORIA. 15.00: «Sreče ni moč kupiti», M. Gordon, v tehnikolorju in cinemascopu.

CENTRALE. 15.00: «7 morilcev», R. Scott, v barvah.

MODERNO. 15.00: «Vitez s črno sabljo».

Bližamo se ureditvi obmejnih blokov

Maja bodo pričeli podirati pri Rdeči hiši

Na Rafutu gradijo še novo poslopje za obmejne stražnike, še ničesar pa niso ukrenili za obmejni blok pri Šempetru

Pred dnevi smo zapazili, da so na desni strani Ul. Cravos pričeli čistiti zemljišče za gradnjo novih stavb zasebnikov, med njimi tudi stavbo gostilne, ki jo bo gradila dosedanja lastnica gostilne pri Rdeči hiši. Zdi se, da bodo do maja meseca oblasti poskrbele vsem stanovalcem streho nad glavo in da bo tako omogočeno podiranje stare stavbe, v kateri so poleg zasebnih stanovanj tudi uradi obmejne policije in finance. Za gradnjo novega poslopja, ki bo sprejel urade obmejnih organov in za ureditev asfaltne ploščadi pred upravnim poslopjem bo država kot znano potrošila 150 milijonov lir. Vsekakor bo nova stavba dokaj impozantna in upati je, da bo tudi nov asfaltirani trg odgovarjal potrebam prometa, ki prav tu pri mednarodnem bloku pri Rdeči hiši stalno narašča. Kot vedno tudi tokrat ne moremo mimo dejstva, da nihče še ni poskrbel za premestitev bolnišnice, ki vsekakor ne spada več v ta čisto mednarodni kraj mesta. Morda pa bodo odgovorni organi to stvar skušali urediti po zaključitvi gradnje nove velike bolnišnice v Ul. Vittorio Veneto, ki bo brez dvoma lahko sprejela vse mestne bolniške oddelke.

Tudi obmejni blok na Rafutu, ki je postal precej prometna točka skušajo oblasti urediti. Na pobudo župana so zadnje dni pričeli graditi majhno poslopje, v katerem bo prostora za obmejne policijske in finančne organe. Doslej so se morali obmejni stražniki zadovoljiti z leseno barako, ki vsekakor ni odgovarjala njihovim potrebam.

Tudi na obmejnem bloku v Sempetru so obmejni stražniki nastanjeni v neki na pol podrti stavbi, ki je last umobolnice. Pokrajinska uprava bi lahko poskrbela za njeno popravilo ali pa stavbo dala v najem občini, da bi jo uredila in tako popravila prvi izgled mesta, ki ga dobi vsakdo, ki pride skozi ta blok v Gorico.

—«»—

Slabo vreme tudi v Nadiških dolinah

Iz Nadiških dolin sporočajo, da je bilo tudi tam v preteklem tednu izredno slabo vreme, ki je preprečilo spomladanska dela kmetovalcem. Deževje je povzročilo precej škode, napolnilo je potoke in studence in onemogočilo marsikje prehod v dolino. Tudi javna dela, ki so jih v nekaterih občinah komaj pričeli so začasno ustavljena, tako da kaže narava skoraj zimsko sliko. Upati je, da se bodo predvidevanja vremenoslovcev uresničila in bo v doline zapihal toplejši zrak, ki bo najavil dokončen prihod pomladi.

—«»—

Darovi

Ob 4. obletnici smrti Josipa Cigoja je soproga pokojnika darovala Podpornemu društvu dva tisoč lir in Dijaški Matici tri tisoč lir. Najlepša hvala!

Za Dijaški dom pa je daroval Ciril Klanjšček iz Steverjana 50 kg krompirja, N. N. iz Doberdoba 100 kg krompirja in 2 kg fižola, N. N. iz Steverjana 50 kg krompirja in N. N. iz Gorice 1.000 lir. Vsem najlepša hvala.

—«»—

Začasna zapora državne knjižnice

Zaradi čiščenja in nekaterih obnovitvenih del bo državna in mestna knjižnica v Ul. Mameli zaprta od 15. do 24. aprila. Izposojanje knjig bo vsak dan od 10. ure do 11.30.

—«»—

Tatovi v cerkvah

Osebniki iz San Lorenza so zasledili dva brezposelna Napolitanca Nicolò Malinconica in Giuseppa Nevinija, ki sta v četrtek ponoči vdrla v cerkev v Moši, kjer sta se polastila miloščine iz vseh treh skrinjic. Toda skupno sta sestela komaj pet sto lir; večji najbrž tudi ni bil znesek, ki sta ga našla v krminski cerkvi, kjer naj bi po mnenju orožnikov bila pred dnevi na ogledu ista dva nepoštenjaka.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE IZ TRSTA bo gostovalo **danes 14. aprila ob 16. in 20. uri** v prosvetni dvorani v GORICI, Korzo Verdi štev. 1 z dramo Renata Lelija — prev. prof. Ivan Savli

«Na nočnih poteh»

v treh dejanjih (prvič v slovenščini)

Cene: I. sedeži 250 lir; II. sedeži 150 lir; stojišča 100 lir

Prodaja vstopnic v kavarni Bratuš in pri blagajni dvorane.

Športni dnevnik

Motociklistična dirka po Italiji

Franceschini in Dall'Ara zmagovalca osme etape

Venturi še vedno absolutni prvi

MONTECATINI TERME, 13. — V osmi in predzadnji etapi motociklistične dirke po Italiji, Chianciano - Montecatini Terme, dolgi 243 km, je dirkač Franceschini z motorjem Morini dosegel svojo četrto etapno zmago s povprečno hitrostjo 108.900 km na uro. Vodeči Venturi z motorjem MV je prišel na cilj šele deseti, a je kljub temu obdržal prvo mesto v splošni klasifikaciji športnih motorjev in seveda tudi v absolutni klasifikaciji. V skupini serijskih motorjev je zmagal Dall'Ara z motorjem Bianchi s povprečno hitrostjo 100.922 km na uro, medtem ko v splošni klasifikaciji serijskih motorjev še vedno vodi Rottigni, ki je danes prišel na cilj drugi.

Kljub temu, da je bilo danes precej padcev, se vrstni red v nobeni kategoriji ni bistveno spremenil in je zelo verjetno, da se ne bo niti jutri, ko se bodo dirkači podali na poslednjo etapo do Bologne, dolgo 162 km.

NOGOMET

Sodnik Lass Schipper za Fiorentina - C. zvezda

HAAG, 13. — Holandec Lass Schipper bo sodil povratno nogometno tekmo za pokal evropskih prvakov, ki bo 17. t.m. v Florenci med Fiorentino in Crveno zvezdo iz Beograda.

—«»—

Puskas-Inter

MILAN, 13. — Glavni tajnik Interja dr. Valentini, je zanikal vest, da bi bil Puskas že dokončno angažiran. Dejal je, da so sicer v teku pogajanja, ki se dobro razvijajo in ki so tako rekoč načelno tudi že izpeljane, da pa je pri tem potrebna velika previdnost, ker se mora rešiti najprej vprašanje, če bo Puskas sploh lahko nastopal brez madžarskega privoljenja.

TENIS

Avstralka Long zmagovalka v Palermu

PALERMO, 13. — V nadaljevanju teniškega turnirja v Palermu so bili doseženi naslednji rezultati:

Moški posamezno (četrtfinale): Merlo (It.)-Llamas (Meh.) 8:6, 6:1; Sirola - Bergamo 6:1, 0:6, 7:5.

Ženske posamezno (polfinale): Long (Avstral.) - Migliori (It.) 6:2, 6:1. Budding (Nem.) - Lazzarino (It.) 1:6, 10:8, 6:4.

Ženske posamezno (finale): Long (Avstral.) - Budding (Nem.) 9:7, 6:1.

Mešane dvojice (polfinale): Long (Avstral.), Ayala (Čile) - Budding (Nemčija), Palafox (Meh.) 6:3, 6:3; E. Budding (Nem.), Rejes (Meh.) - Lazzarino, Pietrangeli (It.) 8:6, 8:10, 6:2.

Moške dvojice (četrtfinale): Reyes (Meh.), Palofox (Čile) - Woodcock, Gibson (Avstral.) 7:5, 6:1; Llamas, Contreras (Meh.), - Bergamo, Fachini (It.) 6:4, 8:6.

—«»—

CLEVELAND, 13. — Že petič zaporedoma je Pancho Gonzales v finalu premagal Pancha Seguro s 6:3, 3:6, 7:5, 6:1.

KOLESARSTVO

15 držav na dirki Praga - Berlin - Varšava

PRAGA, 13. — 15 držav je potrdilo udeležbo na X. kolesarski «Dirki miru» na progi Praga - Berlin - Varšava, ki bo imela 12 etap v skupni dolžini 2.129 km. Italija, Holandska in Avstrija so povabilo odklonile. Dirka se bo začela 2. maja, starter pa bo predsednik mednarodne kolesarske zveze Achille Joinard.

—«»—

3 italijanska moštva na dirki Pariz-Bruselj

BRUSELJ, 13. — Tri italijanska moštva so se prijavila za dirko Pariz-Bruselj, ki bo na velikonočni ponedeljek 22. aprila. Moštva so: **«Coppi»** v sestavi: A. Coletto, Gismondi, Filippi, Gaggero, Nascimbene, Cainero; **«Leo»** v sestavi: Moser, Nencini, Pintarelli, Tognaccini, Minardi; **«Bottecchia»** v sestavi: Boni, Benedetti, Piazza, A. Bottecchia, Carlesi, Favero.

AVTOMOBILIZEM

BRESCIA, 13. — Organizatorji XXIV. avtomobilske dirke «1000 milj» so prejeli prijavo ekipe «Escurie Ecosse», ki bo zastopala britansko industrijo «Jaguar». Britansko avtomobilsko industrijo bodo zastopale še hiše: Aston Martin, Heley, M. G. Sunlean in Tryumph.

BOKS

SYRACUSE, 13. — Ralph «Tiger» Jones je včeraj zvečer premagal po točkah v 10 rundah Vhica Vejarja.

ŠAH

MOSKVA, 13. — 16. partija za svetovno šahovsko prvenstvo med Smislovom in Botvinikom se je končala remi. Stanje: 8,5:7,5 za Smislova.

SABLJANJE

PARIZ, 13. — Svetovno prvenstvo v sabljanju za leto 1957 bo v Parizu od 15. do 29. septembra.

OLIMPIADA

Kairo kandidira za olimpiado 1964

KAIRO, 13. — Egiptovski olimpijski odbor je — kot piše list «Ahram» — sklenil na svoji zadnji seji predlagati Kairo za sedež olimpijskih iger leta 1964 in sprejeti že sedaj v ta namen vse potrebne ukrepe.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT - Trst

Vstopnice za mednarodno nogometno tekmo

JUGOSLAVIJA ITALIJA

ki bo v Zagrebu 12. maja 1957., dobite v

TRŽAŠKI KNJIGARNI - TRST
Ul. Sv. Frančiška 20
Tel. 37-338

KINO ŠKEDENJ

predvaja danes 14. t. m. ob 16. uri MGM barvni film:

«Protivohunska služba»

V ponedeljek 15. t. m. ob 18. uri barvni film MGM:

«Prelaz pri trdnjavi Osege»

Kino na Opčinah

predvaja danes 14. t. m. z začetkom ob 15. uri barvni film cinemascope

«Vojaško sodišče»

(«Corte Marziale»)

Igrajo: GARY COOPER, CHARLES PICKFORD in RALPH BELLAMY

Veličastna zgodba o vojaški drami, ki je pretresla Ameriko

V ponedeljek 15. t. m. ob 18. uri ponovitev istega filma

KINO PROSEK-KONTOVEL

predvaja danes 14. t. m. ob 16. uri METRO barvni film:

«ROSE MARIE»

Igrajo: Ann Blyth, F. Lamas, Marjorie Main

TRST - Ul. Moreri 7
Telefon št. 28 373

POŽAR ARTEMIO

TOVORNI PREVOZI *v vse kraje, tudi v inozemstvo*

AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

FRANC LIPOVEC

naznanja vsem svojim cenj. klientom da se je s. t. marcem t. l. preselilo iz Ulice Timeus 4 v Rojan Ul. Moreri 7 - telefon 35608

AUTORIMESSA ROIANO

«LINCOLN ITALIANA»

PARKETNI LOŠČILNIKI

Obiščite nas v italijanskem paviljonu na Zagrebškem pomladanskem sejmu

ANDREJ BOLKO mr. ph.

UVOZ - IZVOZ

Farmacevtski proizvodi in kemikalije
TRST - UL. TORREBIANCA 21, II

Telefon 31-315

VSE za *hišo:* BRISAČE . RJUHE, BLAZINE, SKOTSKA VOLNA, SUKANEC, IGLE i.t.d.

VSE za *šport-ribiča, morsko ribarjenje:* AVTOMATSKI APARATI, PODVODNE PUŠKE, RIBARSKE PALICE, MUHARICE, UMETNE VABE, TRNKI i.t.d.

Na drobno in debelo po konkurenčnih cenah

Lastnik: G. DELLA SCHIAVA — TRST, Ul. Geppa 2 — Tel. 23-489

AUTOMOTOR
IMPORT - EXPORT

PREDSTAVNIŠTVO za nadomestne dele italijanskih, nemških, angleških in ameriških avtomobilov ter nadomestnih delov za DIESEL motorje, pumpe, injektorje ter traktorje

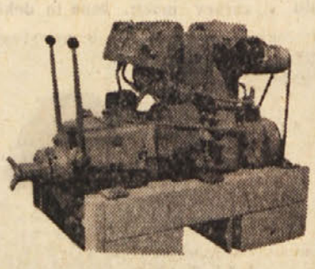

Motorji Marini Diesel Hatz Volpi od 4 do 20 HP hlajenje na zrak

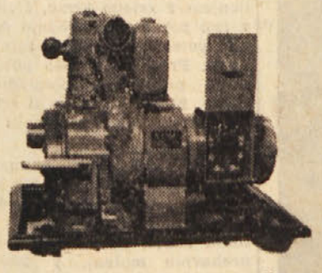

Elektrogenske skupine za ribolov od 2 do 5 KW razstavljene v italijanskem paviljonu na zagrebškem velesejmu

TRIESTE - TRST - UL. UDINE 15
TEL. 30-197 - 30-198

PRIZNANO MEDNARODNO AVTOPREVOZNIŠKO PODJETJE

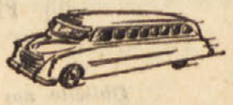

LA GORIZIANA

GORICA - Ul. Duca D'Aosta 88 - Tel. 28-45 - GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

Posebni pogoji za prevoz blaga v Jugoslavijo

Sodelujte na **SEJMU PROMETNIH SREDSTEV Z MEDNARODNO UDELEŽBO**

(SALON AVTOMOBILOV)

od 25. V. do 2. VI. 1957 *na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani*

- Prikaz najrazličnejših vrst cestnih, zračnih, železniških in vodnih vozil
- Tehnična pomožna-prometna sredstva - Rezervni deli!
- Najnovejši modeli avtomobilov z vsemi prednostnimi in tehničnimi izpopolnitvami!

Informacije: **Gospodarsko razstavišče, Ljubljana, Titova 50**
Predstavništva: **Beograd, Balkanska 27 - Zagreb, Degenova 6**

Ne odlašajte - prijavite se takoj!

Popust na železnici: osebni 25 %, za prevoz 50 %